

és adé... kaktár... ssbacher... dinand 31.

Blue

illatos, tinta, piakk minden... itó, garantált... óbb ár.

gyár, Cluj... Telefon 12-97... óny. 1295

en a fürdés... é'e házban... vendég'öt... rtfogást kér... n Albertné

építés!

epén

mész

lei

efon 1106

ipar

rsaság

ü szövét... mü sport... ruit 3652-1

ostán... szállit 1344

ami gyára

ezau 15zón... telefon 12-90... tra ingyen.

res, anloit

sör

si sörgyár... a közön... bb itala, ...zkedveit... 4189-1

apható!

gyár,

ilor... szám.

oda és

emélyes... 4031-1

Szerkesztőség, kiadó... hivatal és nyomda... Cluj-Kolozsvár, Str. Baros... L. Pop. - Brassai-utca 9

Az Új Kelet telefonjai... szerkesztőség... 977... kiadóhivatal... 844... nyomda... 876... Hírlap osztály... 485... Zr. N. Sz. ... 882

A kéziratok kizárólag a szerkesztőségnek címen... Kéziratokat nem adjuk vissza és nem örökölhetünk meg

ÚJ KELET

ESTI-POLITIKAI-NAPELAJ

V. évfolyam, 138. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. Thamus' 2

1922. június 28, Szerda

Előfizetési árak

Csehszlovákia

Egy hónapra... 25 ct... Egy szám... 1 ct

Jugoszláviában

Egy hónapra... 20 dinár... Egy szám... 1 dinár

Káosz

Európa németlakta része elsőrangú kritikus napokat él át. A krízis géopontjai Berlinben és Bécsben vannak, de a magasfokú lár a legzölés tagokig is elhat. Egészen csodálatos, hogy a germánység Danzigtól Frankfurtig, a Lejtőtől a Rajnáig egyformán megatott állapotban van. Talán a végre sulyos véletlenje, hogy amikor Berlin monarchistapuccs küszöbén vonaglik, amikor ott a köztársaság egyik erős pillérjét döntötték ki, ugyanakkor Bécsből rémületes menekülnek az emberek, mert attól tartanak, hogy az éhes tömegek sokszorosan megismétlik a decemberi eseményeket és az utca féktelensége áveszi az uralkodót. És fatália véletlen, hogy Felsőszilézia forrongó lelkiállapota egyidjű a rajnamenti tartományok, a Saar-medence rémült kétségbeesésével. A jobbszélű Danzig monarchista tüntetéseket rendez és Berlinben a Rathenau gyász jelét összeült parlament izgalmasatölgyleveles virágcsokrot dobak be az ördögien elbizakodott monarchisták. A csehek Helfferichnek szólott, két szörnyű gyilkosság spirítuszretorának. Meri hogy Erzberger után Rathenau zseniális koponyája is porba hullt, ennek Helfferich sétkéjebb uszítása az oka. És hogy Helfferich uszított és Erzberger a Rathenau kénytelen az életével megfizetni ezt az igazságot, ennek oka a német nép nagy belső nyugtalansága, amit a háborúval kezdtek lelketlen vezetők a békével folytattak kérelmetlen ellenségei. A lelketlenség és a kérelmetlenség egyformán büdös a vérontásban, mert nemcsak Rathenauról és Erzbergerrel van szó, a béke megkötése óta kétszázhatvenhét politikai gyilkosságot követtek el Németországban és valamennyi büntetlen maradt. A rendőrség minden biznnyal megbizhatatlan, ha nem tehetetlen. Az Orgesch tisztialakulatai sokkat biztosabbak a maguk dolgában, semhogy félne a következményektől. Ha kétszázhatvenhét politikai gyilkosság megtorolhatatlanul maradhatott eddig, megtorolhatatlan marad még kétszázhatvenhét. Ha eddig a politikailag vezérképes köztársasági férfiak egynegyedét kiirtották, ki fogják irtani ezzel a módszerrel a másik negyedét is. A többiek meglesznek félemlítve és nem mernek pozíciót vállalni. A pokoli terv célja világos, el kell tenni lábálól a hadvezéreket, hogy a nagy tömegek kapituláljanak a terrornak és a monarchista reakciónak.

Bécsben és Berlinben, a Rajnavidéken, ma még önfeláldozó férfiak tartják a vezetést, amely korántsem olyan dicsőség, mint valaha volt, mert gáncsal és tövissel van tele. Amit ezek az emberek végeztek, emberfeletti erőfeszítés a békéért, emberfeletti harc a háború ellen, amely unosuntalan visszatérőben van. Erzberger is, Rathenau is, polgári politikusok, akik mindenáron fenn akarják tartani a békét. Sokszor lehetlenségekkel állanak szemben, de keresztülvergődnek rajta. Mert érzik a hivatásuk magasabbrendűségét el kell háritaniok egy új háború gazdaságait. Két ellenféllel kell harcolniok. A belsővel és a külsővel. A belső nem törődik a háború mementójával, szinte kéjeleg, ha a Ludendorff és a Hindenburg nagy mazuri vérposzolyára visszazogondol. A külső ellenfél pedig, ha ezek a férfiak bizonyítani próbálják, hogy a német nép a tel-

jesítés határain túl van, egyenesen a háborúval operál: ha nem akartok fizetni, akkor újra kard ki, kard. Ez a két ellenfél, a francia nacionalizmus és a német nacionalizmus a legvéresebb ellensége egymásnak. Ha a francia nacionalizmus tétlenül nézi, hogy a köztársaság vezérbereit egyikek a másik után legyilkolják, ha nem tesz különbséget aközött a gyűlölet között, amellyel a régi Kaiserimádó junkerizmus ellen fordul és aközött, amely a mai Németország ellen, ha nem fékezi végrehajtó dübét a mai Németország politikusi ellen, akkor a kaiseristákat segíti győzelemre. S a történelmi ítélőszéke előtt felelős lesz a második nagy világháborúért, amely egész Európát el fogja pusztítani.

Es felelősök lesznek azok is, akik nem mernek segíteni. A nyugtalanságot a gyilkos indulatokat ma már félgramos aspirinnal meggyógyítani nem lehet. Németországnak hiába adnak egy-kéthavi moratóriumot, ha továbbra is a feje fölött lebegtetik a szénbók pallosát. Auszriának hiába adnak néhány-

millió kölesönt, minden elcsúszt nappal, amely a gyökeres orvoslást elodázza, sulyosbodik a nyolcmillió osztrák nép agóniája. És a felsősziléziai kérdést s a rajnamenti gordiust is hasztalan akarják karddal elintézni, ezek a helyi operációk is csak sulyosbitják a kórképletet. A káosz Középeurópában s különösen a németlakta területen a tízekekedik óráját éli. Ezt ma már Prágában is látják, ahol rémülettel gondolnak egy Hohenzollern-helyreállításra, amelyre talán Csehszlovákia maga is rázagna. Nincs más mód, mint az igazi engesztelékenység. Németországnak könnyíteni kell a terhein egészen a minimumig, vissza kell adni neki a szénmedencéket és az ipari vidékeket, mert ezek nélkül nem tud fizetni. És meg kell engedni a baldokló Auszriának, hogy csatlakozzon Németországhoz, mert rajta már csak ez a friss vérátültetés segít. Nem kell félni, hogy ezzel Németország háborúra erősödik régi ellenfeleivel szemben, mert ha a köztársaság megerősödik, a háborus reakció döntően ütközetet veszített.

gyűlés díszőrséget állított fel. A temetés időpontjában Németország minden részében tiltakozó gyűléseket tartanak.

Tábornokokat gyilkol a felizgatott tömeg

Bécs június 27. Az „Allgemeine Zeitung“ rendkívüli kiadása szerint a bécsi tőzsdei körökben ma délelőtt az a hír terjedt el, hogy a világháborúból ismert német tábornokokat tegnap legyilkolták válaszul Rathenau megölésére. A bécsi német követségben kijelentették, hogy a telefonszájuk miatt semmi híruk nincsen és így maguk sem tudnak felvilágosítást adni.

Monarchista tüntetés Danzigban

Lafayette, június 27. Danzigban tegnap nagy monarchista tüntetés volt, amelyen a danzigi szenátorok is résztvettek. Ez alkalommal a kikötő monarchista színt öltött.

Hamburgban a rendőrség a munkásságra lött

A munkásság tüntetése alatt Hamburgban véres eseményekre került a sor. A munkásság zárt sorokban felvonulást tartott a köztársaság mellett, amikor egyszerre a rendőrség állott velük szemben, az elől álló rendőrök kezében a következő tábla volt: — Aki nem távozik, azonnal lelőjük!

Az ötvenezer főnyi tömeget hallatlan izgalom fogta el erre, senki mozdulni nem akart. A rendőrség erre minden felszólítás nélkül

sortűzet adott le a tömegre,

akik sorában egy ember azonnal meghalt és nagyon sokan súlyosabban és könnyebben megsérültek. Hamburgban óriási izgalom van.

Jobboldali puccs történt?

Bukarest, június 27. (Rador.) Az „Indreptarea“ berlini távirati jelentés szerint írja, hogy Németországban monarchista puccs történt. A bukaresti német követségtől nyert információk szerint a hírt még nem erősítették meg. A követség nem kapott semmiféle jelentést erre vonatkozólag.

A csehek Hohenzollern-uralomtól tartanak

Prága, június 27. A prágai sajtó szimpátiával emlékezik meg Rathenauról és meggyilkolásában a porosz szellem helyreállítására irányuló törekvést lát. A liberális férfiak elleni sorozatos merényletek a baloldali pártokat jobban össze kell hogy forrasszák, különben a köztársaság veszendőbe megy, ami Csehszlovákia érdekeivel ellentétes. Egy Hohenzollern-dinasztia a csehszlovák köztársaság örökös fenyegetését jelentené.

Rathenau utóda

Berlin, június 27. A birodalmi elnök Wirthet bizta meg a külügyi tárca vezetésével. Arról beszélnek, hogy Rathenau utóda Wiedfeldt amerikai nagykövet lesz. A jelöltek közt emlegetik Reitscher független szocialistát, továbbá Hernstorg grótot és Hermes pénzügyminisztert is. A független szocialisták állítólag hajlandók belépni az újjáalakított kormányba ha Wirth feltételeiket elfogadják.

Hajsza Rathenau gyilkosai után

A független szocialisták és a szociáldemokraták összefognak a köztársaság megmentésére

— Az Új Kelet tudósítójától —

Berlin, jun. 27. A rendőrség a legerélyesebb intézkedéseket tett Rathenau gyilkosának elfogatására. A hajsza minden irányban folyik. A tanuk óriási tömege nagy munkát okoz a nyomozást végző rendőrtisztviselőknek. A gyilkosság ügyében kiküldött perzsi bizottságot három albizottságra kellett felosztani. Az ugynevezett Konzul-szervezet Berlinben tartozkodó több tagját előzetes letartóztatásba helyezték. A kivételes kormányrendelet első hatása az, hogy a nacionalista szövetségek nem tartják meg a június huszonnyolcadikára tervezett tüntetéseket a versaillesi szerződés ellen. A merénylet hatása alatt a többségi és független szocialisták között tárgyalások indultak meg, hogy szocialista munkaközösséget létesítsenek, miáltal lehetővé tennék, hogy

a független szocialisták belépjenek a kormányba.

Wirth kancellárnak az a kijelentése, hogy egynek érzi magát a munkássággal, nagyon megedzette a szociáldemokraták önérzetét és nem lehetetlen, hogy a monarchista agitáció a legközelebbi jövőben sulyos kitérőseket provokál. Rathenaut az állam költségén temetik, holttestét a birodalmi gyűlés palotájában ravatalozták fel és koporsójánál a birodalmi őrség katonái díszőrséget állanak. Az egész birodalomban a következő hetekben

monstre-tüntetések és munkabeszüntetések lesznek.

Vasárnap délelőtt hivatalos fegyverszakértők jelenlétében felboncolták Rathenaut és megállapították, hogy öt golyó találta.

Az első nyom

Berlin, június 27. A „Freiheit“ mai számában emlékeztet arra, hogy néhány nappal ezelőtt felhívta a figyelmet a monarchisták készülődéseire. A jelszó az volt, hogy a Szent János éjszakáját Szent Bertalan-éjje változ-

tassák. A merényletek okozta zavart akarták felhasználni az államosiny keresztülvitelére. Megállapították, hogy a gyilkosság előestéjén Escherich, az Orgesch szervezője több hívével Berlinbe érkezett.

A „Freiheit“ azzal vádolja a rendőrséget, hogy a gyilkosság után 2 óráig semmi intézkedés nem történt. A politikai rendőrség vette kezébe a nyomozást, mert a bünyégi rendőrség már Erzberger meggyilkolása alkalmával szabotált. Ma kapták az első fontos nyomokat a gyilkosokra vonatkozólag. Egy obersdorfi lakos véletlenül ismerte a gyilkosok autóját és fontos felvilágosításokat tudott nyújtani a tulajdonosok személyére vonatkozólag.

Kik a gyilkosok?

Mind több gyanu merül fel, hogy a gyilkosságot ugyanaz a társaság követte el, amely Erzbergert megölte. Az Erzberger gyilkos Thielessen bányáját is azért tartóztatták le, mert már a múlt héten olyan kijelentést ejtett el, amely arra enged következtetni, hogy tudott előre a gyilkosságról. Münchenben letartóztatták Hoffmann kapitányt, a Konzul szervezet helyettes vezetőjét. Ezenkívül Flenzburgban letartóztatták Thyleesen Károly kapitányt, Erzberger egyik gyilkosának testvérbátyját. A rendőrség ezenkívül egy repülőgépet nyomoz, amely a merénylet idejében a Berlinhez közelebbi repülőterén felszállott. A nyomozás újabb stádiumában megállapították, hogy a gyilkosság előestéjén Escherich, az Orgesch szervezője, több hívével Berlinbe érkezett.

Temetés a parlament kupolaterméből

Rathenaut ma délután temetik és ugyanakkor kezdődik a munkásság 24 óras általános sztrájkja is. A külügyi tárcát egyelőre Wirth kancellár vette át, akinél tegnap megjelentek a diplomáciai testület képviselői és résztvételüket fejezték ki. A temetés a Reichrat kupolaterméből történik, ahol a birodalmi

Rathenau önvallomásából

Viszonyom az emberiséghez és a zsidósághoz - Az Uj Kelet munkatársától -

Walter Rathenau apológiájából valók a következő közlések. Rathenau egyike volt a legolvasottabb és legtamadottabb írónak. Mindig aktuálisokról írt, de nem napiesemények vonatkozásában, hanem magasabb szempontból. Nem volt problémája a politikának és elsősorban a közgazdaságnak, amelyhez hozzá ne szökött volna alapos felkészüléssel és mindig egyéni megfontolásokkal állt vezette. Nagyon érdekes, hogy ez a kiváltságos egyéniség milyen állást foglalt el a zsidósággal szemben, amelyből sok kisértés ellenére sem akart kilépni. Érdekes ezenfelül még az a néhány sorra is, amit származásáról és önmagáról írt válaszul egy támadásra.

„Bőségben nevelkedtem, — mondják támadóim — mit tudok én gondrolni nyomorokról!”
Ez a válaszom:

Családi hagyományom régi és mindkét részről évszázadokra nyúlik vissza. Négy úkapám tekintélyes volt, kettő közülük gazdag, az egyik bankárja egy kis hercegségnek, a másik porosz nagyparas volt, a másik kettő szegénységben élt. E két elődöm elvezette vagyonát, az egyik a hamburgi tüzei, a másik a hetvenes háborúban. Apám önmaga küzdötte fel magát, négy évig egy-egy iparos volt, majd a politechnikumra járt, mérnök lett, gépészmérnök. Az 1873-ik gazdasági krízis idején vagyonja jórészt ő is elvesztette, a nyolcvanas években mint elektrotechnikus újra kezdte elektrotechnikával, hogy a maga és két fia számára munkát és megélhetést biztosítson.

Nem nevelkedtem nyomorban, de igenis gondok között. Tizenhétéves koromban elvégeztem középiskolámat, huszonhároméves voltam, amikor befejeztem tanulmányomat és túl voltam a katonai szolgálaton. Nyomban gyakorlati életet kezdtem és családom szükségaihoz képest nem igényeltem — és el nem fogadtam hazulról fillérai támogatást.

Apám munkaköre mindinkább tárgult és az elektrotechnika minden vonatkozását érintette. Én magam is a szakmában képessé tettem ki magam, de önálló akartam lenni és egy fejlődő technikára, az elektrokémiaira vettem magam, több eljárásit módosítottam ki és a bankok segítségével és idegen nagyparasokkal négy nagyobb gyárat építettem; kettőt Németországban, egyet Franciaországban és egyet Oroszországban.

Ezerkilencszáz körül a vállalkozások már jól fejlődtek, biztos alappon állottak, én pedig haboztam, vajjon a megtakarított kis tőkével elméleti tanulmányokat folytassak-e, végre úgy határoztam, hogy apám kívánására belépek az Allgemeine Elektrizität Gesellschaft vezetőségébe, hogy szorgalmazzam a némileg visszamaradott üzem megerősödését.

Ez a három esztendő volt mindössze, amit apám hatalmi körében eltöltöttem. Gyorsan vége lett ennek is, mert egy nagyszabású tranzakció, amelyet egy barátommal együtt akartam véghezvinni és amelyhez apám is hozzájárult, személyes ellekezőseken megfeneklett. Kiléptem az A. E. G. igazgatóságától és egy nagy bank vezetőségébe léptem, mint ipari szakértő. Tovább közgazdasági tevékenységem fejlődése szempontjából nem érdekes.

Nem éltem proletár életet, ezt nem tagadom, de ebben sem szerepet, sem szereplést nem láttam. A gondnak különböző fajtáival ismerkedtem meg és nem egy-egy állottam a nyomor határán. Vagyonomat saját munkámmal szere-

tem, nem volt olyan nagy, mint amilyennek sokan hiszik. Szeretett atyámnak köszönhetem szívem és lelkem legjavát. Mondhatom, büszkébb volt rá, mint jómagam, hogy vagyonomat és pozícióm nem neki köszönhetem. Az ő szellemében történt, amikor lemondtam hagyatékának jóvedelméről, amelyek — amennyiben az új társadalmi rend meg fogja engedni — általam megjelölendő közjóléti célokat fog szolgálni.

Azt mondják, félművelt autodidakta vagyok. Ezzel az állítással csak azért foglalkozom, mert általános megfontolásokra készült. Hasonló pletykákra nem szoktam reagálni. Autodidaktákkal szemben az emberek gyakran viselkednek, felteszik róluk, hogy nem alaposak, holott az írott könyv, amely az autodidakták műveit, nem butább és nem rosszabb a professzor katedrai előadásánál.

Miért? Mert a tanulás nem művel a szellemet. A tanulás organikus munka; magát a tanulást is meg kell tanulni módszertanul. Egy rakás téglát még nem ház. Azért mondom; nagy óvatosságra van szükség a tanítványok körül. A népműveltségre sokkal nagyobb szükség van most mint valaha, de nincs amit jobban nélkülözni tudunk, mint a tudakosságot. Nem a tudomány hiánya miatt, hanem a tudás túltengése miatt mentünk tönkre. Jelleműnk nem tartott lépést tudásunkkal; kultúrától beszéltünk folyton, mert nem voltunk bíróságban; tanultak voltunk, de nem műveltek.

Építettek hajlékot a műveltség számára, iskolákat a jellemnek, emberi keretekel! Jellemek neveljék az ifjúságot, ne tudósok, ne aszkéták, ne dialektikusok! Biztos, átgondolt és átértett ítélet, elfogulatlan gondolkodás, tiszta fantázia, jellemes elhatározása, az az amire szükségünk van.

Azt mondják rólam, becsavagyó vagyok, tehát veszedelmes. Mem találok a becsavagyat súlyos hibának, de az én esetemben katasztrófális ostobaság lenne ez az emberi tulajdonság. Mert lehet a reménytelenebb becsavagyat gondolni Poroszországban, mit az olyan emberét, aki kívül áll a keresztény konfessziókon.

A zsidósággal való közösségem, amit becsavagyóknak egy sorsra kifogásolnak becsavagyással, az a közösség mindig is szellemi volt. A zsidósága soha nem kötött le. Igaz, hogy mindenkor hangsúlyoztam a különös felekezeti hovatartozásomat és minden a tekintetben felajánlott kompromisszumot határozottan visszautasítottam, ám ezt sem valamelyik zsidó egyházi közösséghez való szeretetből tettem (ez a vallás lényegével is ellenkezik), hanem igenis megtettem politikai tiltakozásként az állam alkotmányellenes túrelmeletlensége ellen.

Mint ahogy a zsidósághoz való viszonyomat érintettem és tartanom kell, hogy félreértenek, ezuttal egy nyílt szót fogok mondani:

Szívem a német nép sorsával együtt érez és a német hittel. Ez a hit pedig nem más, mint a Szinájban és Gileában való hit, nem Róma és Konstantinápoly, vagy Genf hite, vagy Wittenbergé vagy London felsekete. Csak a zsidóság szellemi közössége szabad a dogmáktól és mítoszoktól. Tiszta szellem ez, a legtisztább, mert csak egy szóból áll, „vahanavta” „szeress! A tiszta isteni hit szülte a tiszta evangéliumi hitet. Csak hogy helyette a rómaiak kultúrvallásai és a görögök dogmatikus és mitológiai egyházainak keveréke született meg. Két évezreden át fenyegették a zsidókat: az egyik ököl-

ben a kard villogott, a másik a feszületet szoritotta. Ez a feszület, amely hus a husukból és lélek a lelekükből, elferdített, kanonizált, vérből és bosszuba mártott. Alszógyen volt talán, hogy a zsidók keményen elfordultak a feszülettől és az idegen isten-fiában nem ismerték fel azt, aki Izrael fiaihhoz küldetett?

A zsidóság szelleme kétezer évvel előzte meg a világ fejlődését. A zsidóság szelleme mégis kétezer évvel van a világ mögött, mert még nem tudta felfogni saját küldetését. Ha a zsidóságnak még van e földön missziója, az nem lehet más, mint érintetlensége erejében saját evangéliumi küldetését megérteni és teljesíteni.

Kifogásolják még, hogy már a háborúban, sőt azelőtt forradalmár voltam. De miudkét alkalommal csöndöt mondott forradalmiságom. Egyszer, amikor a nyeresztermékek gazdagsága mellett agítottam, amely meghosszabbította a háborút és másodsor, amikor az első fegyverszüneti ajánlatra a német népet ellenszegülésre hívtam fel.

Ezekre ezt válaszolom: Az emberek nincs joga játszani a sorsával. Jaj annak, aki a feldokiót elhagyja és önmagát igazolva, azt mondja: jobb ennek az embernek meghalni és én is megszabadulok a vízbeulás kockázatától. A háború kitörése előtt két nappal, a vak szevedélyek pillanataiban óva intettem Németországot a háborútól, mire hivatásos és alkalmi ellenfeleim kigunyoltak és szidalmazták.

Tudtam, a háború nem végződhetik szerencsésen, de hittem a jobb belátás győzelmében és nem akartam, hogy a jobb belátás előtt már összeomoljon a német birodalom. Rendbehoztam tehát nyersárgazdaságunkat és mihelyt ezt elhívtam, elhagytam a hivatalt, harcoltam a háború meghosszabbítása, harcoltam az Amerikával való ellenségeskedés ellen minden eszközzel, ami csak rendelkezésemre állt. Nem akartam eltitkolni, hogy hosszú éjjeleken át küzdöttem a kényelylel: vajjon helyesen cselekedtem-e; de mindig arra a következtetésre jutottam, hogy nem tehetek másként és ismétlődő esetben ismét csak leikiismeretemet és jobb belátásomat kérdeztem meg.

Jött az összeomlás. Tudtam és kimondtam, hogy az ellenség a hosszú tárgyalások alatt harcoképtelenné fog tenni és megsemmisít benünket. Ostobaságnak tartottam a hosszas fegyverszüneti tárgyalásokat és követeltem teljes fegyverszünetet a békéért való tárgyalást. Ez, amit különben mindenki belátott, likvidáció lett volna csőd helyett. Akkor még félelmesek voltunk, hatmillió emberünk állott a harcfronton és az ellenség nem hitte, hogy fel fogunk bomlani. A katonai tanácskozások egyetlen harci napot sem takarítottak meg, negyvenhét napon harcoltunk tovább; holott az idő alatt megszerzhetők volna az előzetes békét és ma egy nagy és megbecsült nemzet lennénk.

Megkönyölik a román vizum kiadását Budapestre. Budapestről táviratozzák: Hetényi dr. rendőrőtanácsos Georg Trifuval, a román konzulátus vezetőjével hosszús tanácskozást folytatott, amelynek eredményeképpen abban állapodtak meg, hogy a román utlevélhivatal az Adria-szállóból a Róka Szilárd-utóba, egy tágas, nagy helyiségbe fog átköltözni. Az utlevél-látalmazását ezental megfelelő számú tisztviselő fogja végezni, ezzel az éjszakai várakozás és a számszotogatas fölöslegessé válik. A román főkonzul jöndulattal és megértéssel fogadta Hetényi dr. ajánlatát és kijelentette, hogy a mai nehéz viszonyokon okvetlenül segíteni fog.

A magyar szociáldemokraták a zsidókérdésről

AN Uj Kelet tudósítójától

A „Jüdische Presszentrale“ egyik munkatársa az újjonnan megválasztott magyarországi szociáldemokrata képviselők közül fölkereste Vanczák Jánost, a „Népszava“ szerkesztőjét és megkérdezte tőle, hogy a zsidók, akiknek jogait a kurzus-kormány annyira megtéptezte, mit várhatnak most a szociáldemokratáktól, mint a magyar nemzetgyűlés legerősebb ellenzéki pártjától.

A „Népszava“ szerkesztője így nyilatkozott:

— A zsidóság mint vallás ne várjon semmit a szociáldemokratáktól. Mi nem harcolunk egyes felekezetekért, ellenben igenis érvényt kívánunk szerezni a Magyarországon létező összes felekezetek egyenjogúsításának. Minden rendelkezésünkre álló parlamenti eszközzel a haruk ezért a célért küzdeni, mert ez mindenki számára való küzdelem lesz. E demokrácia hiánya tette lehetővé, hogy it nálunk egyik felekezettől üldöztek és ennek örve alatt valóságos hajtvadászatot rendeztek a lakosság egy része ellen, olyanok ellen, akik bizony sokban hozzájárultak a múltban a magyar nemzet diosőségéhez. Minden téren különösen azonban gazdasági téren, elévülhetetlen érdemeket szerzett magának a magyar zsidóság.

— Ha uralomra akarjuk jutni a polgári demokráciát, amikor a jogrend és a lázas állapotból való kijutásért küzdünk, akkor egyttal követeljük, hogy senki vallása miatt vagy osztálygazdasági helyzete miatt ne üldöztessek.

— Követeljük, hogy teljese szent és munkája irányában mindenki akadálytalanul érvényesüljön.

— Teljes erőnkkel harcolni fogunk a tanszabadság halsódtalan visszaállításért és minthogy a numerus clausus ennek a tanszabadságnak egyik fő akadály, csak természetes, hogy ezt tekintjük első és közvetlen feladatunknak.

— Ezenfelül követelni fogjuk az összes kivételes törvények felüggesztését és a törvények szell mében létrejött rendelkezések megsemmisítését.

— Akarjuk és követjük a teljes jogszabadságot és jogegyenlőséget az ország minden polgára számára.

— A Tarbut évzáró ünnepéye. Vasszárnap délután a Tarbut fiú és leánygimnáziumok évzáró ünnepét rendeztek a zsidó iskola udvarán, amely alkalommal föld galyakkal és lamponokkal volt földiszítve. Az udvarban pódiumot állítottak fel, buffettet rendeztek be és mindent megtettek, hogy a délután emlékezetes maradjon. A jelenlevők számára dr. Kohányi Menyhért, a főgimnázium igazgatója és Kész Rózi a leánygimnázium igazgatója az ünnepélyt a szokásos jutalmak és ösztöndíjak kiosztásával nyitották meg. A kitüntetett diákok melegen köszöntötték meg a tavároknak a növendékekhez való zsidó szeretét és buzgalmat. Antal Márk, a Tarbut főigazgatója buzdító szavakat intézett az ifjúsághoz, majd a szülők felé fordulva felkérte őket, hogy most már kettőzött erővel tegyenek meg minden lehető az iskolaépületért. A szülők nevében Nuszbaum József köszönte meg a Tarbut vezetőségének és tanári karának munkásságát. Majd a szülőkhöz fordulva felszólította őket, hogy a hűkörség egysége ellen irányuló mind a törekvést utasítson a legerélyesebben vissza és a szafárd békabontók mérszárszékét kerülje. A hatóság bevezetésén a diákok sikerült módon és tréfás előadásain sokat mulattott a közönség. A rendezést a oszkeknek végezték bravúrosan.

— Zsidó könyvtárakból nem hiányozhat S. J. Agnon regénye: És a meggőrbedt kiegyenesedik.

Beira kolozs

A Tarbuti fiúgyűlésen nyolc pedagógusok pedig hatvan azonnali megnyitást követelték, akik 1200 leji kedvezményt kértek. Az elengedési számban a Tarbuti sítani kivétel tanulóit is a jövő tennémérikébe zsidó licenzre.

Az 1922. évi költségvetés, amely kétötödös részéig a szülők pénzével terhelhető lehet, felül fizetendő, a szülők, a ssek lefizetéseket kora Együttet kérték, még képmelléklet, ság, vagy szegénység Nemzeti táli kiállítás hivatali nyitvány a havi fizetés.

Elője már eddig voltak, t. h. 30-ig előjegyzni lefizetni, az a cél, az az egyes felvétel.

Beira beiratkozott belüli szülőgyermeknövendékminden akik az nevezve.

Általános közös is str. Ber Minden előző évi tési és beiratási esedékes tanítók vagy egy díj a Tandijm iránt a mával kévehető járulás vagyis február méltányvonta is első megalkalm.

A 7. — V sé, i ha a bereg az áll hars m sága fe sul dr. E hó k tás, m konzerv delmet. lasztás párt k többség kab, al Hartma ség új Ezel r az álda ség tek

Ha gyorsan kiszolgált, pontosan mérni és jó tűzifát akar, forduljon a **Frenkel-fatelephoz** (volt Janovitz és Tsa) Strada Aprinjorskiej (Gyutogyás-u.) 13. Telefon 2-30, 4-01, 2-63.

Beiratások a Tarbut kolozsvári fiu- és leány-középiskoláiba

A Tarbut kötelekbe tartozó kolozsvári fiugimnázium az 1921-22. tanévben nyolcosztályos, a leánygimnázium pedig hatosztályos volt, a folyó tanévben azonban már a VII. osztály is megnyílik. A beírt tanulók száma 650 volt, akik közül teljes tandíjfizető (évi 1200 lei) 400, tandíjmentes és tandíjkedvezményes pedig 250 tanuló volt. Az elégedett tandíjak összege keresztszámban 200.000 leit tett ki. A jövőben a Tarbut vezetősége még inkább biztosítani kívánja a tehetséges, de szegény tanulókat iskoláztatását, ezért kénytelen a jövő tanévtől kezdve a tandíjat olyan mértékben emelni, mint az a többi zsidó liciumtan már eddig is be volt vezetve.

Az 1922-23 tanévben a beíratási díj, amely minden tanulóra kötelező, kétszáz lei, az évi tandíj alapösszege pedig egyezeröttszáz lei. Gazdagabb szülők progresszív tandíjhozjárulással terhelhetők meg, amely azonban nem lehet nagyobb, mint az alapösszegegen felül fizetendő évi ötszáz lei. Azok a szülők, akik az alapösszeget sem képesek lefizetni, gyermekeik beíratásánál kötelesek a Tarbut Országos Zsidó Iskola Egyesület Helyi Vezetőségéhez intézett kérvényben feltüntetni azt az összeget, amit anyagi helyzetüknél fogva még képesek fizetni. Ezen kérvényhez mellékelendő vagy a közigazgatási hatóság, vagy a hitközség által kiállított szegénységi bizonyítvány, vagy a Zsidó Nemzeti Szövetség Helyi Csoportja által kiállított bizonylat. Közhatóságok hivatali előjárójuk által kiállított bizonyítványt is benyújthatnak, amelyben a havi fizetés összege tüntetendő fel.

Előjegyzés. Azok a tanulók, akik már eddig is az intézetek növendékei voltak, tartoznak magukat 1922 június hó 30-ig beírásukra előjegyeztetni. Az előjegyzés alkalmával semmit sem kell lefizetni, mert az előjegyzésnek csupán az a célja, hogy megállapítható legyen az egyes osztályokba idegen iskolákból felvételre kerülő tanulók száma.

Beíratás: 1. Július hó 1 én és 2-án beíratkozhatnak az első osztályba helybéli szülők és vidéki egyesületi tagok gyermekei, valamint az intézet volt növendékei. 2. Július hó 4 én és 5 én minden osztályba azok a gyermekek, akik az 1. pontban nem voltak megnevezve.

Általános tudnivalók: 1. A beíratkozás ideje délelőtt 9-1-ig és helye str. Berihelot (volt Eötvös-utca) 8. 2. Minden tanuló tartozik megával hozni előző évi iskolai bizonyítványát, születési és utazási bizonyítványát. 3. A beíratási díj a beíratkozás alkalmával esedékes. Ez alól felmentést csupán tanítók gyermekei kérhetnek részben, vagy egészen. 4. A megállapított tandíj a kimaradó tanulókra is kötelező. Tandíjmentesség vagy tandíjkedvezmény iránt a kérvényeket a beíratás alkalmával kell beadni, későbbi kérések nem vehetők tekintetbe. 5. A tandíjhozjárulási rendszerint negyedévenként, vagyis szeptember 1 én, november 1 én, február 1 én és április 15 én esedékes, méltánylandó esetekben azonban havonta is fizethető. 6. Vidék tanulóik az első negyedévi tandíjrészletet a beíratás alkalmával tartoznak lefizetni.

A. T. O. Zs. I. E. Cluj Vezetősége.

Végetért a beregszászi hitközségi harc Több mint egy éve, hogy a beregszászi hitközség autonómiáját az állandó és botránycok okozó harc miatt Ruzsinszki kormányzósága felfüggesztette a kormánybiztosul dr. Reismann Simont nevezte ki. E hó közepén ment végbe a választás, melyen a haladó rabbi és a konzervatív pártok vették fel a küzdelmet. A heves harcok titkos választás utján az ugynevezett rabbi-párt került ki szűz főnyi szavazattal többséggel. Elnök Mermelstein Jakab, alelnök Hamburg Salamon és Hartmann Fülöp lett. Így a hitközség újból visszanyerte autonómiáját. Ezzel remélhetőleg befejeződtek azok az áldatlan harcok, melyek a hitközség tekintélyét nagyon aláásták.

Vad pánik Bécsben

Zavargások kitörésétől félnek. Aki teheti, menekül. Bauer veszi át a kormányt

- Az Uj Kelet tudósítójától -

Budapest, június 27. Bécsből jelentik: A sztrájkokkal kapcsolatban Seypel kancellár politikai ellenfelei azzal gyanúsítják, hogy pénzügyi terveinek előrelátható balsikere sztrájkokkal akarja leplezni és a szociálistákra akarja hárítani a felelősséget Ausztria legközelebbi sorsáért. Politikai körökben két eshetőségre számíthatnak: vagy befejeződik a sztrájk, vagy továbbtart és akkor jön egy Bauer-kormány radikális szocialista programmal és vagyonváltással és Németországhoz való csatlakozás eredményesnek látszó akciójával együtt. Bécsben a pánik óriási. Egyetlen közlekedési eszköz a hajó, amely nem tudja szállítani az utazni akarók tízezreit. A megrémült idegének vagyonokat fizetnek egy autóért. A kormány attól fél, hogy a hatalom átsiklik azok kezébe, akik a multévi rombolást csinálták. A forgalom teljesen szünetel, csupán az élelmiszer-szállító vonatok közlekednek. Egyébként mára várható a villamosalkalmazottak sztrájkjának kitörése.

A távirat- és telefonalkalmazottak sztrájkja tegnapi éjjelkor véget ért. A sztrájkolók a munkát minden feltétel nélkül újból felvették.

Take Jonescu politikai öröksége

A vezér nélkül maradt párt új elhelyezkedést keres. Mit kerestek a miniszterek Erdélyben

- Az Uj Kelet tudósítójától -

A kegyelet, amellyel a politikusok és a fővárosi sajtó Take Jonescu emlékének adózott, kétnapos fegyverszünetet hozott a pártok között. Mára azonban a harc a megszokott heveséggel tovább folyik és Take Jonescu halálának következményeit a román belpolitikára minden párt a maga szempontjából ítéli meg. A demokrata blokk, a volt Jorga-Take Jonescu-csoport éri, hogy kormányrajutásának esélyei az udvarnál mindig grata persona Take Jonescu halálával megcsappantak és igyekeznek új elhelyezkedést találni. Csak természetesen, hogy Take Jonescu pártja most Jorgára figyel, aki az elhalt pártvezérnek legjobb barátja és fegyvertársa volt; Jorga pedig a multból ismert összeköttetési révén újból a nemzeti párthoz közeledik. A demokrata sajtó egyre sürűbben hangoztatja, hogy

a jövő alakulás középpontjába csakis az erdélyi nemzeti párt kerülhet,

amelynek vezetése alatt minél hamarabb meg kell teremteni a kormányképes ellenzéki blokkot. A tanácskozások lázasan folynak és főleg a Banca Agrara koncepciója körül támadt konfliktus óta egyre több kilátás van a megegyezésre. Sokat várnak ama tanácskozások eredményétől is, amelyek szerdán a parasztpárt és a nemzeti párt között újból megindulnak, illetve a kolozsvári megegyezés után a részletek megállapítása céljából folytatódnak. Ezek a tanácskozásokon a parasztpárt közölni fogja a feltételeket, amelyeket egy közbe ellenzéki blokkban való együttműködésre elégszethetetleneknek tart és a párt választmányának határozata értelmében közli azokat az engedményeket, amelyeket tenni hajlandók a megegyezés biztosítására. Beavatottak úgy tudják, hogy

a parasztpárt feltétlenül ragaszkodik az ellenzéki akció legkíméletlenebb lefolytatásához,

tekintet nélkül arra, csatlakoznak-e a blokkhoz a mérsékelt ellenzéki csoportok vagy sem. Ezzel szemben a jobboldali ellenzéki pártok kíván-

ságához hiven a caranisták párt-programjából elejtik az osztálynarc követelésére vonatkozó pontot és ennek megfelelően átszervezik a pártprogramot. Bukaresti távirat szerint a parasztpártparlament csoportja tegnapi ülést tartotta. Az értekezlet megállapította, hogy a jelenlegi parlament által elfogadott törvényeket nem ismeri el. Egyben kijelölték azokat a képviselőket is, akik a nemzeti párttal e hét folyamán a megbeszéléseket lefolytassák.

Kétségtelen azonban, hogy az ellenzéki pártok blokkjának megteremtése távolról sem könnyű munka, tekintettel azokra az ellentétekre, amelyek a pártokat elválasztják. Most például az „Epoca” és az „Indreptarea” támadnak egymásra. A konzervatív demokrata párt hivatalos orgánusa az 1. vádolja meg Averescu tábornokot, hogy Take Jonescu halálát máris a maga párt-szempontjai számára igyekeznek kihasználni.

Azt írják az averescianusok, hogy Take Jonescu halála után az egyetlen komolyan kormányképes ellenzéki politikus megint csak Averescu tábornok és igyekeznek a nemzeti párttal és a Marghiloman-párttal is elhitetni, hogy újból ők jutottak előtérbe. Marghilomanék már fuzionálnának is a néppárttal, de nem biztosak abban, vajjon valóban a jövő emberéhez csatlakoznának-e. Averescu Marghilomanékkal szemben mindig „majdnem befejezett” tárgyalásokra hivatkozik, melyeket ő a nemzeti párttal folytat, a nemzeti párttal szemben pedig a regáli ellenzéki blokkra hivatkozik, amely körülötte szintén „befejezett ténynek” tekinthető.

Miért járjak a miniszterek Erdélyben

Az utolsó napokban több miniszter járt Erdélyben és a hivatalos kommunikáció különböző adminisztratív és reprezentatív okokkal indokolta a miniszterek utazását. A miniszterjárással kapcsolatban a „Patria” utolsó száma a következőket írja:

— Jönnék a miniszterek...! A közoktatásiügyi miniszter Balázsfalván van, a javadalmi miniszter most

tért vissza Dóváról Bukarestbe, az igazságügyminiszter Tamasvárt keresi fel, a belügyminiszter pedig Kolozsváron van. A belügyminiszter állítólag a helyszínen a felosztatot belügyi államtitkárság kérdését akarja tanulmányozni. Így van ez nálunk. Először felosztatnak egy intézményt, azután kiszál a miniszter, hogy tanulmányozza: okos dolog volt-e felosztatni, vagy sem. Mi azonban tudjuk, hogy a belügyminiszter urnak más megbízása is volt. Akárhányszor egy liberális miniszter Erdélybe jön, mindig megbízása van magudai: megpuhultak-e már a nemzeti párt vezetői vagy sem. Megnyugtathatjuk a minisztereket. Semmi keresnivalójuk Erdélyben nincsen, erről a kormányról mi már nem akarunk tudni.

A „Patria” közlése nyomán szerzett információ szerint Vaitoiánu belügyminiszter Kolozsváron valóban kísérletet tett a nemzeti párt hangulatának, illetve a vezetők felfogásának esetleges megváltoztatására, de sikertelenül.

- A zsidókórház blokkjai.

A kolozsvári zsidó kórházegyesület, mint az Uj Kelet több ízben közölte, a nagy zsidó emberbaráti cél megvalósítására igen életrevaló akciót vezetett be. A zsidó kereskedők, kávézók és vendéglősök hónapok óta a kórházegyesület blokkjain számlázzák vevőiknek vásárlásaikat, ami a közönség alig érzhető megterhelése mellett igen tekintélyes és egyre növekvő alapot biztosít a létesítendő erdélyi zsidó kórház részére. A blokkrendszer Kolozsvár zsidó kereskedő és vásárlói körében máris nagy népszerűségnek örvend és kívánatos volna, ha Erdély többi városában is megteremtésre és áldozatkész barátokra találna ennek az igazán országos fontosságú intézménynek gondolata. A kórházegyesület által kibocsátott blokkoknak 1922. évi május havi forgalma egyes üzletben a következő volt: Neumann Károly 20, Lebovits-szalámigyár 167, Markovits Bernát 13, Ausländer Tastr. 69, Florenthal 23, Bernann V. 16, Klein S. és Fia 20, Urszu 10, Wertheimer Vilmos 3, „Barzel” 94, Spéter 4, Moskovits W. 29, Léb Fiverek 109, Réger Fülöp 87, Noti Márton 45, Eksszergár 253, Széchenyi-áruház 54, Dávid Hermann 176, Winkler-szalámigyár 270, Somogyi M. 49, Lusztig és Nusztácher 33, Simpon 20, Diamandstein és Moskovits 8, Moskovits Jakab 9, Grünfeld József 10, Rados és Társa 12, Hoffmann-cipőáruház 63, Transilvania 143, Vázsonyi 02, Hirsch Cadik 38, Judovits 05, Orient 10, Biró Andor 100, Dacia 18, Ágoston utda 45, Déri Lajos 100, Meteor 10, Sipos Jenő 23, Glück Israel 11, Sugár és Társa 44, Léb Ida 02, Central 21, Makovits Farkas 57, Weisz Szigfrid 41, Spirer I. 20, Hajnal-áruház 168, Heller, Weisz és Molnár 18, Hüffmann 26, Grünwald Samu 20, Gólya áruház 1000, Turál 07, Simon I. 10, Erdélyi divat 38, Jakab I. 09, Baumzweig és Rosenfeld 270, Schwartz Chaim 23, Neumann Károly 05, Dick Jakab 20, Grünwald és Steiner 33, Fischer Kálmán 31, Boschán 17, Bernát M. 21, Eisenstädter Fülöp 26, Feuerstein József 27, Metropoli 400, Thalia 36, Eisenstädter S. 60, Bergfeld Izsák 20 lei.

Tárgyalják a magyar indemnitást. A képviselőház pénzügyi bizottsága az indemnitást általánosságban elfogadta a tegnapi ülésen. A bizottsági ülés a teljes békületkenység jegyében történt. Az ellenzéki pártok vezetője báró Korányi Frigyes volt pénzügyminiszter a bankjegyinfláció megszüntetését kérte a kormánytól. Raszay hosszasan foglalkozott a választásokkal, majd a tisztviselői kérdősről szólva, elismerte a létszámcsökkentés szükségességét. Bethlen kijelentette, hogy a kifogásolt hatodik szakasz az ellenzék szerint a választások törvényességét kívánja az indemnitás keretében legalizálni, hajlandó eljteni a hajlandó továbbá a kivételes hatalomról szóló hatodik szakasz módosítására. Az értekezlet után Kállay pénzügyminiszter kijelentette, hogy véleménye szerint az ellenzékkel való megegyezésre megvan a remény.

Milliók légy papír
kapható
Erdélyi és Kovács
papír, rövid, galanterie és nürnbergi áruk nagykereskedésben.
Cluj-Kolozsvár, Deák Ferenc-utca 37.

HIREK

— **Jabotinszki Palesztinába utazik.** Londonból jelentik: Vladimir Jabotinszki visszatért az Egyesült-Államok több nagyobb városában tartott Keren Hajjeszód-protaganda turnusáról. Londonban mindössze néhány napig tartózkodik, ahonnan Palesztinába fog visszatérni.

— **Az új lengyel miniszterelnök — ujságíró.** Varsóból jelentik: Pilsudszky megbízta Slivinsky ismert történétíró és publicistát az új kormány megalkotásával. Slivinsky vállalta a megbízást.

— **Schanzer Londonban.** Londonból jelentik: Schanzer olasz külügyminiszter ideérkezett. Schanzer előbb Kopenhágában volt, ahol Csicserinrel találkozott.

— **Brassóban nem engedik be a bukaresti lapokat.** Brassóból jelenti a Rador, hogy az ottani ügyészség rendelkezése az összes fővárosi lapok keddi példányainak Brassóba való behozatalát betiltották. A rendelet oka ismeretlen.

— **Miljukov helyett Nabokov.** Berlinből jelentik: Nabokov gyilkosainak bünpőre július 3-án kezdődik. Zabreskit azzal vádolják, hogy a merényletet Miljukov ellen skarta elkövetni.

— **Szobrot emelnek Take Jonescunak.** Belgrádból jelentik: A Take Jonescu földi maradványait hozó kőszínt a városi hatóságok királyi engedéllyel a város területén. A vonatot a külügyminisztérium egy magasabb tisztviselője kísérte, aki Szabadka állomáson a szerb kormány nevében koszorút helyezett a koporsóra. Bukaresti jelentés szerint kedden reggel elindult a delegáció Take Jonescu holtteste elé, amely Kerpenyeesen észre sz holttestet és a fővárosba kíséri. Utjában csatlakoznak hozzá az összes erdélyi és oltdélkei küldöttségek.

— **Felozlatták a brassói ügyvédi kamarát.** Bukarestből jelentik: Florescu igazságügyminiszter elrendelte a brassói ügyvédi kamara felozlatását. A felozlatás oka az, hogy a kamara megtagadta a regábeli ügyvédek felvételeit. A kamara újja-szervezésével Safirescu Aurélt, a brassói törvényszék elnökét bizta meg a miniszter.

— **Az ukrainai pogromárvák segélyezése.** Egyik régebbi számában az Uj Kelet hosszabb hírt foglalkozott a Kolozsváron megalakult pogromárvák segélyező bizottsággal és többek között megírta, hogy a bizottság ellen bizonyos oldalról felhangzott vádak nem felelnek meg a valóságnak. Ez a híradásunk különböző körökben félreértésre adott alkalmat, sőt már úgy is kommentálták az ügyet, mintha a bizottság és a cionista mozgalom vezetői között szűrlődások lennének. Ez természetesen neveltséges állítás, mert hiszen a cionista munkában szervesen belekapcsolódik az ukrán segélyakció is és eddig maga a Cionista Világszervezet tett a legtöbbet az ukrainai szerencsétlenek érdekében. Ezzel szemben tény az, hogy cionista oldalról történtek olyirányú megbeszélések, hogy éppen a segélyakció prosperálása érdekében az ukrainai pogromárvák segélyező bizottság, mint neutrális társadalmi szervezet, elsősorban a nemcionistákat nyerve meg az ügynek, mert hiszen a cionista zsidóság a megfelelő szervezettekbe tömörülten smugvis eleget tesz eziránti kötelezettségének.

— **Afganisztán hadat üzent a szovjetnek.** Kalkuttából jelentik: Afganisztán hadat üzent Oroszországnak. E hírt megerősíteni látszik az a tény, hogy Bokharában napok óta heves harcok folynak.

— **Az erdélyi postások kongresszusa.** A kolozsvári postaiszervezetektől kapott információk szerint az erdélyi postatisztviselők július nyolcadikán és kilencedikén kongresszusra ülnek össze, hogy sz ötlet érdeklő dolgokat tárgyalják és a státus-kérdésben kollektíve állást foglaljanak.

— **Numerus clausus egy amerikai egyetemen.** Bostonból jelentik: Tanügyi körökben kiszivárgott hírek szerint az itteni Harvard egyetemen, amely az Unio legnagyobb és legrégebb iskolája, előkészületet tesznek a diákok számának redukálására. Ez a hír az amerikai zsidó köröket nagyon meglepte és nemcsak a zsidó sajtó, hanem a szabadlöv lapokat is élénken foglalkoztatja. A készülő rendelet általában a zsidóság elleni támadásnak veszik. A zsidó diákok száma ezen az egyetemen körülbelül négyszáz, amely megfelel a diákság összességének tíz százalékának. A tanárok és instruktorok között hat zsidó van. A Harvard egyetem régi idők óta liberális centrum volt, de az utóbbi időben zsidóellenes mozgalom kapott lábra. A bostoni tanács egyhangu határozatot fogadott el, amelyben az egyetem zsidóellenes akcióját élesen elítéli.

— **A lengyel parlament köszönete Opatosu zsidó költőnek.** Varsóból jelentik: Opatosu költő, aki mostanában szerzett nagy nevet Amerikában, ez idő szerint Lengyelországban van tanulmányúton. Nemrégiben meglátogatta a lengyel Sejm-újságírók karzatát, shová bujított a Sejm elnöke, Bojko és Lengyelország nevében üdvözölte a költőt. Opatosu ugyanis egyik legutóbb megjelent könyvében, a „Lengyel erdőkben” címűben feldolgozta a lengyel nép legszébb legendáit és meséit.

— **Tűzriadalom a román Operában.** A Román Opera hétfő esti előadásán könnyen veszélyessé válható zavar miatt néhány percet félbeszakították az előadást. A Bajazzók második felvonásában a közönség rómülten vette észre, hogy színórpadlásról apró lángpernyék hullanak a színpadra kellemetlen égszagot árasztva. A nyugtalanság növekedett annak dacára, hogy a színészek nem zavartatták magukat és tovább játszottak. A riadalom a tetőpontjára hágott, amikor pattanás hallatszott és tüzes üvegdarabok hullottak a kóristák fejére. Néhány gyengébb idegzetű nő a halgatóság közül tüzet hiáltot, mire a közönség az ajtóknak rohant. Pável Konstantin, a kitűnő énekes nem vesztette el lélekjelenlétét és a függönyt leengedtetve harsány hangon nyugalomra intette a fejévesztett publikumot:

— Mindenki foglalja el helyét, mert nincs semmi baj. A tüzet már eloltották s az előadást azonnal folytatjuk. Az egész nézőtér fellélegzett, pár perc múlva helyreállt a rendezés az előadást zavartalanul befejezték. A tüzet sz okozta, hogy a színpadon a „holdfényt” előidéző háromszög gyertyafényű reflektor szabványt szigetelőlőn becsatlakozott is áttűzesedett a kábel, amelyre egy selyem zsínor volt felszervezve. Es a zsínor gyuladt meg és bulett le a színpadra.

— **Zsidó tanulókat kizárták a miskolci gimnáziumból.** Budapestről jelentik: Néhány hónappal ezelőtt a miskolci főgimnázium tényszerűen az antiszemita és zsidó diákok között verekedés támadt. A verekedés folytatása hivatalos vizsgálat volt, amelyben a kultuszminiszter nemrégiben hozott ítéletet. Az ítélet szerint tíz diákot kizártak a gimnáziumból, hetet közülük az ország minden hasonló tanintézetéből. Elrendelték továbbá, hogy magánúton sem tehetik le rendes időben a vizsgát, hanem csak decemberben. Néhány nappal ezelőtt a diákok szüleit arról értesítették, hogy a miniszter megváltoztatta régebbi rendelkezését, úgy hogy a diákok már júniusban letehetik a vizsgát az ország bármelyik tanintézetében.

— **Bizonyítványok kiosztása a Tarbutban.** A Tarbut főgimnáziumban folyó hó 30 án délelőtt nyolc órakor osztják ki az I-IV. osztályú növendékek bizonyítványát és 9 órakor az V-VII. osztályú növendékek bizonyítványát. Az igazgatóság.

— **Palesztina-vita az olasz kamarában.** Rómából jelentik: A nacionalista és fascista felhassáníták a külügyminisztériumnak a Palesztina-mandátumról szóló jelentését az olasz érdekek védelmének követelésére ezeken a területeken. Schanzer külügyminiszter beleszólt a vitába és kifejtette, hogy ebben a kérdésben mostanában tárgyalások folynak az olasz és angol kormányok között. — Ugymond — minden körülmények között meg fogja ővni az olasz érdekeket, az egyháziakat (pen úgy, mint a kereskedelmeket és kulturális érdekeket. Mindazonáltal teljesen a szerződéses megállapodások alapján áll. A fascista azonban ezzel a nyilatkozattal nem elégedtek meg és határozati javaslatot terjesztettek a kamara elé, amelyben tiltakoznak a mandátáriusi rendszer ellen. Nem bizonyos, vajjon ez a javaslat tárgyalásra kerül. Parlamenti körökben azt beszélék, hogy a feterjesztett javaslat Franciaország ellen van kiételeve.

— **Újabb incidensek a bolgáromán határon.** Bukarestből jelentik: A bolgár kormány minden ígérete dacára a bolgár komitácók folytatják támadásaikat. Nutza ezredes, a 17. brigád parancsnokát, akit már régóta halálra ítélték és állandóan fenyegetnek, tegnap a tiszt kaszinótól jövet Caliacraban három egyén megátadta és több lövést tett rá. Az ezredes sértetlen maradt. A tettesek elmenekültek. Bazargie közelében 24 éjjel megölték egy rendőrügynököt. Esnetti pénzügyőrt Cerauruban kirabolták, a kíséretében volt Ciuchi nevű ügynököt pedig két órai kínzás után meggyilkolták.

— **Lezuhant egy repülőgép.** Désről jelentik: Tegnap délután Kacso közelében mintegy hatszáz méter magasságból lezuhant egy repülőgép. A repülőgépet, mely a 6-ik hadtest szamosfalvi repülőosztághoz tartozott, Hess hadnagy vezette, utasa pedig Sinoza főhadnagy volt. A pilótát és az utasát a lezuható gép aól buzták ki, szerencsére azonban súlyosabb sérülést nem szenvedtek. A két tisztet a dési megyei közkórházba szállították be.

— **Az angol petróleumerdekeltség Joffeval tárgyalnak.** Hágából jelentik: Az angol petróleumerdekeltség képviselői ma ideérkeztek s Joffeval tanácskozni fognak. Mintán Joffe nem jól érzi magát, más lakásba költözött.

— **Érettségi vizsgálatok a temesvári zsidó lyceumban.** A temesvári tanácskezes zsidó lyceumban dr. Candra Vasile kormánybiztos elnökelete alatt megtartott érettségi vizsgálatok a következő eredménnyel jártak: a főgimnáziumban vizsgára jelentkezett 29, a főrealiskolában 24, összesen 53 tanuló. Ezek közül jelen érett a gimnáziumban nyolc, jól érett 11, érett hét növendék, három jelentkező a szeptemberi javítóvizsgára utasították. A főrealiskolában jelenen érett négy, jól érett hat, érett kilenc, javítóvizsgára utasították öt növendéket. **Jelenen érettek:** Fischer Rózi, Joanovits Aranka, Leipik Vilma, Reiter Magda, Starosolsky Olga, Sebölösi Margit, Weiss Lajos, Weiss Vera, Grubits László, Hoch József, Pollák Sándor és Schauer György. **Jól érettek:** Fillingner Thea, Gerő Rózi, Hegyesi Zoltán, Herz Olga, Kohn Manó, Mana Ferenc, Márton István, Mohora Herman, Piszak Olga, Rédei Klári, Schäffer Teri, Gáspár Imre, Geiringer Pál, Julius Miksa, Pollák Sije, Rapaport Ernő, Sebőh Sándor. **Érettek:** Berner Mór, Brada Sándor, Dantsch Eadre, Hoffmann István, Löbl Ödön, Schul Rezső, Ehling László, Fischer Atadár, Gehub Ljubomir, Hajdu Béla, Schwarz Oszkár, Szántó Andor, Tarján Eadre és Wuksán Stefánia.

— **Konferáló est a Központban.** Hétfőn, július 3 án egész estét betöltő műsorral konferál Osvát Kálmán a Központi-szállda teliertjében. Műsorán finom irodalmi miniatűrök váltakoznak csipősen szatirikus konferánszokkal. Osvát művészi előadómódora még vonzóbbá teszi a műsort, úgyhogy a hétfői esti siker bizonyosnak tekinthető.

— **Letartóztatott orosz kém.** Ploeti-ből jelentik: A sziguranca letartóztatta Ostrokovsky Iván volt tisztet, aki a bolszevisták részére kémkedett. Ostrokovsky fia a hasonlónévű admirálisnak, a bukaresti ukrán tengerészeti misszió vezérkari főnökének. A vizsgálat kiderítette, hogy a fiatalember több szék-hámosságot követett el, ezenkívül összeköttetésben állott egy idegen állam katonai attaséjával. Ostrokovsky teljes beismerésben van.

— **A rászédelt ügyvéd.** Furfangos szálbámos áldozata lett dr. Giurgiu János kolozsvári ügyvéd, akitől egy Kotta István nevű egyén ravasz módon 220 holdnyi földet esalt ki. Ezzel az esettel annak idején bőven foglalkoztak a kolozsvári napilapok. Most azonban a megkérőitő ügyvéd újabb feljelentést tett a rendőrségen Kotta ellen, akinek néhány héttel ezelőtt egy 20 ezer lei értékű francia gyártmányú vadászfegyvert adott át megőrzésre. Kotta a fegyvert, amelyet Giurgiu csak kölcsön kapott Gutu Lutács belügyi tanácsostól, Zikeli Samanó és Gorobian György utján 3600 leierért eladatta Virgil Chiritescu, a Marmoros et Blank kolozsvári igazgatójának. A kitűnő gyártmányú, háromezer francia frank értékű fegyver miatt a bankigazgató ellen orzdaság címén eljárás indítanak.

— **Halálozás.** Óv. Moreno Adolfné, a gyulafehérvári zsidóság egyik köztisztviselőnek övendő női tagja, a múlt héten meghalt. Az elhunytban, akit vasárnap temettek el az egész város részvéte mellett, Moreno Manó, a gyulafehérvári Era elnöke, édesanyját gyászolja. — Súlyos csapás érte a szászregáni hírköztség és helyicsuport elnökét, dr. Rosenfeld Salamon, aki nejt vesztette el. Dr. Rosenfeldot, akire hosszas betegeskedés után a halál megváltást jelentett, Freund József rabbi bucsuztatta. Beszédében méltatta az elhunyt nemes tevékenységét, amelyet minden zsidó akcióban kifejtett.

— **Elűötte a vonat.** Tegnap délelőtt 11 órakor a Brassó felől érkező személyvonat Kolozsvár pályaudvarán elűtött egy katonát, aki a sinek között elaludt. Az elgázolt embert, akinek személyazonosságát nem sikerült még megállapítani, be akarták szállítani a kórházba, de erre már nem volt szükség, súlyos sérüléseibe belehalt.

— **Elkártáztott ötszáz vagon fát.** Trebitsch Mór budapesti magánhivatalnok feljelentést tett a kolozsvári ügyészségen Rohrich Ovaidd ellen, aki százézer korona erejéig megkérőitotta. Rohrichot, aki eredetileg egy fakereskedő cég tisztviselője volt, körülbelül három hónappal ezelőtt tartóztatták le a Zsa vegyszeti gyár feljelentésére, ahonnan nagyobb összeget szikkasztott el. Az ügyészség ezt az újabb feljelentést áttette a rendőrségre, amely azonban nem hallgathatta ki Rohrichot, mert beteg lett a fogházban. A budapesti magánhivatalnok elmondja, hogy 1918 májusában, amikor még ő is fakereskedő volt, 525 vagon fát vásárolt Rohrichtól, akinek kilencvenkilenc ezer korona készpénzt előre bízott az al felvételre, hogy a fát záros határidőben belül leszállítja Rohrich azonban nem tett eleget a kötelezettségének, hanem állandóan ígértekkel tartotta Trebitschet, akinek a pénzét időközben elkártáta. A forradalom és az impériumválság miatt Trebitsch csak most értesült, hogy Rohrich másokat is megkérőitett ilyen módon: kötecsket csinált, a felvett előlegeket pedig elkártázta. A feljelentés alapján Rohrich ellen újabb eljárást indítanak.

— **A „Gyilkos” kacagó-estje.** Az erdélyiszerte nagy népszerűségnek örvendő „Gyilkos” című satirikus riperdap szerkesztősége szombaton, július 1 én este 9 órai kezdettel erdelti aktuális műsorral igen mulatságos kacagóestöt tart. Fellépnek: Kolbay Idikó, Miklóssy Margit, P. Kovács Kató, Aldor Juliska, Nagy Gyula, Leövey Leó, Bálint Béla, Berky Jóska, Felhö Ervin, Pattantus A. Manó, Stefanidesz József karmester és Gyl, mint konferanszié. Jegyek elővételre kaphatók a Friedmann könyvkereskedésében és a „Gyilkos” kiadchivatalában. (Uránia palota II. em.)

— **Gyanus** ... Athéni ... csapatok főpar ... zett, hogy a k ... lások elhúzóda ... jon. A lapok a ... vetelik.

— **Éjszaka és őrmester** ... virradó éjjel ... a Fellegvári- ... éktelen lármár ... amikor az utó ... egy kapitány ... karddal végdal ... jelent a IV. k ... szétválasztotta ... mestort, akinek ... eltört és hét ... fejére, bevitték ... rancesnokság, ... bevezette, ma ... szereplőket. E ... párbajnak esa ... mesternok csin ... kapitány áll ... mert a férj tó ... volt hajlandó ... őrmester megt ... önvédelemből ... kery őrmester

— **Felhív** ... Egyesület el ... Erdély zsidó ... azoknak pont ... zöljék vele, ki ... rokona és isa ... nemesen érde ... sort rokonságn ... kat a Clujon ... céljából. A le ... stein Béni sz ... sz ért e leve ... eljuttatni Sen ... egyesületi hely

— **Hír And** ... egyezeséről ... „Ujság” mai ... hirt közli. A ... folytatott kom ... zéséről. A cik ... ellenzék parl ... nap óta ab ... ellenzék me ... jelennek meg ... mélyen hallg ... kérdés rejz ... hátterébe.

— **A há's** ... sikerei. Háts ... héber elemi ... kettedikén ta ... vizsgálatot Sc ... elnök vezetés

Hetzli

— **He** ... (Után ... by Júdis ... Egyik na ... zással leve ... aki olyan fe ... don törődő ... levél már b ... hagytam és ... tizenny né ... levelet ann ... találtam ért ... tam. Ez a l ... Igen ... Mikor le ... meglátogass ... zsidó kérde ... terjéről va ... lami burkol ... ról. Ugy lé ... van véve, h ... kezhetik e ... gyanufoltva ... zsidó polit ... önnel, mely ... fog hatni, ... én nem les ... nem, ha on ... pot jelölve ... két órát z ... ügynek. R ... egy vasár ... vesébb nek ... a legközele ... kor ön h ... érdekelni f ... keveset is

— Gyanus tanácskezesok Athénben. Athénből jelentik: A hiszániai csapatok főparancsnoka. Athénbe érkezett, hogy a kormánytól a kéktergysalások elhuzódásának ügyében tárgyaljon. A lapok a helyzet tisztázását követik.

— Éjszakai párvialad egy kapitány és őrmester között. Hétfőről keddre virradó éjjel véres verekezés történt a Felfegyverési-uton. A környék lakói éktelen lármára ébredtek éjjel után és amikor az utcára siettek, látták, hogy egy kapitány és egy esendő őrmester karddal vadálkozik. Nemsokára megjelent a IV. kerületi rendőrség, amely szétválasztotta a verekedőket. Az őrmestert, akinek a kardja a viadál hevében eltört és hét vágott sebet kapott a fejére, bevitték a klinikára. A tőrpáncsnokság, amely a ujjmozgást már bevezette, ma délután halgattja ki a szereplőket. Hír szerint az éjszakai párbajnak családi háttérrel van. Az őrmesternek esimes felesége van, akinek a kapitány állítólag erősen udvarolt és most a férj többszöri felszólítására sem volt hajlandó elmaradni a háztól, az őrmester megtámadta feleségét, aki önvédlemből szúrta össze a feltökéző őrmestert.

— Felhívás. A Zsidó Közkórház Egyesület elnöksége felhívást intéz Erdély zsidó lakosságához, hogy mindazoknak pontos cím és lakcímét közzéjük vele, kiknek Amerikába szakadt rokona és ismerőse él. Főlkér minden nemesen érző embert, írjon egy pár sort rokonának, hogy támogatja akciónkat a Clujon felállítandó közkórház céljából. A leveleket kiküldöttünk, Focur-Neam Báni személyesen viszi magával és azért a leveleket június hó 2-ig kérjük eljuttatni Szentlélek-utca 1. szám alatti egyesületi helyiségünkbe.

— Hír Andrásy és Bethlen meg-egyeződéséről. Budapestről jelentik: Az „Ujság” mai szám-ban feltűnősködő hírt közöl Andrásy-nak Bethlennel folytatott kompromisszumos meg-egyeződéséről. A cikk szerint a keresztény ellenzék parlamenti tagjai néhány nap óta abbahagyják hangoskodó ellenzéki moderukat és vagy nem jelennek meg a parlamentben, vagy mélyen hallgatnak. Állítólag a királykérdés rajzódik a titokzatos fordulat hátterébe.

— A hátszegi héber elemi iskola sikere. Hátszegről jelentik: A hátszegi héber elemi iskolában június huszoneketedikén tartották meg az évről vizsgálatot Schwartz Jakab iskolászeki elnök vezetésével. Dr. Schann poigár-

meester és a tanfelügyelőség kirendeltje is eljöttek és nagy érdeklődéssel hallgatták végig a gyermekek héber feleleteit számtanból, természetrajzból és bibliatörténelemből. Délután a román nyelvből, történelem és földrajzból vizsgáztak a gyermekek. Az eredmény főnyesee igazolta a zsidó nemzeti oktatásügy reális értékét és fejlődőképességét.

— Életfogytiglani kényszermunkára ítélték Max Go dsteint. Bukarestből jelentik: Tegnapi este hirdették ki a szenátusi merénylők és a kommunista vádlottakra vonatkozó ítéletet. A tegnapi tárgyalási nap este 9 óráig húzódtat el, amikor is a bíróság ítélethozatalra vonult vissza. Háromórás tanácskozás után hirdette ki az ügyész az ítéletet, mely szerint Max Goldsteint életfogytiglani kényszermunkára, Saul Osiast tíz évi, Janou Olteanut nyole évi, Nae Negrocat hat évi, Jon Greecat öt évi, Constantin Agiat hét évi, Jon Simiont pedig nyole évi kényszermunkára ítélték. A többi vádlottat pedig egy hónaptól nyole évig tartó börtönrre ítélték. A vádlottak valamennyien felebbezték.

— Vándorlip Budapestén. Budapestről táviratozzák: Az MTL jelentése szerint az amerikai nemzeti bank elnöke tegnap Budapestre érkezett, hogy tárgyalásokat kezdjen a magyar pénzügyi szaktökintélyekkel.

* Szülők figyelmébe! Nagyvakációi svéd torna-tanfolyam nyílik elemi és középiskolai leány- és fiatalulók számára f. év jul. 1-től szept. 1-ig; vivótanfolyam középiskolai tanulók és felnőttek számára szintén f. év jul. 1-től szept. 1-ig. Jelentkezni lehet f. év június 28-tól kezdve minden nap d. u. 6-7-ig az unitárius kollégium tornatermében. Mindkét tanfolyam f. év. jul. 1-én kezdődik korosztályok szerint. László Gyula tornatanár.

— AZ UJ KELET OLVASÓIHOZI Tévés címzések az utóbbi időben újságüzemünkben sok zavart okoztak. Hogy mindez a jövőben elkerülhető legyen, fölhiujuk az Uj Kelet olvasóit és barátait: minden a lap szétküldésére vonatkozó közlést, előfizetést megújítást, reklamációt, hirdetési közléseket küldjenek az Uj Kelet kiadó-hivatala címére. Hírszolgálatra vonatkozó irások és sürgönyök, hozzájárulások, cikkek, szerkesztői üzenetet igénylő levélbeli kérdések az Uj Kelet szerkesztőségéhez intézendők.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Az összes Horowitzoknak. A hozzáuk beérkezett rengeteg levélre, amelyben a Horowitz-család minden valódi és névrokona bejelenti, hogy igényt tart a 140 millió amerikai örökségre, hossza cikbebe már megirtuk, hogy a rokonok jelentkezőse jelenleg még nem időszéri. Kísérjük figyelemmel az Uj Keletet és ha az örökségi ügy abba a stádiumba jut, hogy homolynak lehet vonni, akkor felhívás fog megjelenni az Uj Keletben, hogy mindazok a zsidók, akik bizonyítani tudják az Amerikában elhalt Horowitz anglikán püspökkel való rokonságukat, családi tanácsra gyűljenek össze Kolozsvárra. De addig várjanak türelemmel. Különbben is mi nem vállalkozhatunk arra, hogy számon-tarítsuk Erdély valamennyi Horowitz nevű emberét, a vezérnek intézett leveleket sem intézhetjük el, mert — még nincs mit elintézni. Üzenjük a boldog örökösöknek, hogy várják meg, amíg a milliók megérkeznek.

L. Béla Szatmár. Schwartz Slomó, a Kadima kiadóvállalat tisztviselője és az Uj Kelet szatmári főkkiadóhivatalának vezetője, egy felév óta áll megszaktítás nélkül a vállalat szolgálatában. Egyike az Uj Kelet legjobb és legmeg-bíhatóbb tisztviselőinek.

Marosvásárhelyi előfizető. Morgan bankár Newyork. Közlelbbi cím nem szükséges.

W. M. Szatmár. Forduljon sz Erdélyi Palaszina-hivatalhoz (Palestine Office Cluj, Calea Rogale Ferdinand 48.), ahol kimerítő felvilágosítást kap.

M. P. Sicutard. 1. Fenti üzenet válasz az ön első kérdésére is. 2. Amerikába csak úgy mehet ki, ha előbb beutazási engedélyt szerez egy ott élő rokona vagy ismerőse útján, aki vállalja, hogy őt eltartja, amíg alkalmazást talál, hogy ne legyen az állam terhére.

B. Lajos Beius. Legnagyobb sajnálatunkra nem áll módunkban önt hozzásegíteni Gabirol verseinek teljes magyar fordításához, mert ilyen meg sem jelent még. A középkor emez egyik legnagyobb héber költőjének műveiből itt is, ott is megjelentettek néhányat, így az ön által keresett „Válogatott gyöngyök” kötetében is, amelyet Abu Ajub Suleimán Ben Zechija után Pol-lák Chaim fővárosi néptanító jelentetett meg 1886-ban, a budapesti Müller-nyomda kiadásában. Ezt a könyvet, ugy hiszzük, ma már csak antikváriumban, vagy magántulajdonban lehetne megta-

lálni. Tessék talán levélben felkeresni dr. Löwi Ferenc marosvásárhelyi főrab-bit, hátha ő tudná önt az említett könyv egy példányához juttatni.

SPORT
A román-jugoszláv válogatott mérkőzés tanulságai

Az Uj Kelet tudósítójától
Románia és Jugoszlávia válogatott csapatainak első mérkőzése, amely — mint ismeretes — a romániai csapat 2:1 arányú győzelmével végződött, még mindig élénken foglalkoztatja a jugoszláviai sajtót. Általában a vereség motivumait kutatják, a valódi okokat azonban csak burkoltan érintik.

A közlemények azonban egyöntetűen elismerik, hogy a jobb csapat győzött és hogy az új romániai futballsport fejlettebb, mint a jugoszláviai. Az okok után nem kell túzetesen kutatni, meri azok nagyon is kézenfekvők. Az első ok az egoizmus-tól fűtött lokalpatriotizmus, amely ott nyilvánul meg, hogy Zágrábnak juttatták a döntő szerepet, a második pedig a nacionalista kérdés kiélesítése, amely Jugoszlávia minden élet-meggyívánulásában és így — sajnos — a sportban is dominál.

A belgrádi vereség jó iskola lehetett volna a jugoszláviai sportvezetők részére, tanulságait azonban nem hasznosították. Június 29-án a cseh válogatottakkal játszik Zágrá-ban Jugoszlávia reprezentatív csapata, amelynek tagjai — hír szerint — ugyanazok lesznek, akik Belgrádban szerepeltek a romániai válogatottakkal szemben.

A belgrádi mérkőzés után pedig nyilvánvalóvá vált, hogy Zágráb futballistái a cseh — tehát a kontinens egyik legjobb válogatott csapata — ellen nem veheti fel sikeresen a küzdelmet. A zágrábiak teljesen egyedül akarják reprezentálni Jugoszlávia futballsportját és meraven elzárkóznak az elől, hogy Szabadka vagy más városok legjobb játékosaival erősítsék meg a reprezentatív együttest.

Régi igazság, hogy nemzetiségi alapon nem lehet a sportot fejleszteni, ezt a már elkopott megállapítást

rosz kém. Ploesti-
ranca letartóztatta
óit tisztet, aki a
émkedett. Ostro-
nevi admirálisnak,
ngereszeti misszió
A vizsgálat ki-
alamber több szél-
el, ezenkívül ősz-
egy idegen állam
ostrovsky teljes
gyvéd. Furfangos
lett dr. Giurgiu
gyvéd, skitől egy
egyen ravasz mó-
det csalt ki. Ez-
ak idején bőven
svári napilapok.
kírosított ügyvéd
tta a rendőrség
k néhány héttel
lei értékű, fra cia
fegyvert adott át
a fegyvert, ame-
kölesön kapott
gyi tanácsostól,
Gorobian György
eladatta Virgil
moros et Blank
ának. A kitűző
szer francia frank
t a bankigazgató
mén eljárását in-
v. Moreno Adolfné,
dóság egyik köz-
elői tagja, a mult
elhunytban, akit
el az egész város
eno Manó, a gyne-
és, édesanyját gyá-
pás érte a szisz-
helyicsoport alel-
Salamont, aki ne-
tosenfeldt, akire
után a halál meg-
und József rabbi
en méltatta az el-
nyességét, amelyet
n kifejtett.
nat. Tegnapi dél-
assó felől érkező
ár pályasúvvarán el-
i a sinek között
mbert, akinek sze-
sekerült még meg-
szállítani a hór-
nem volt szákaég,
lehalt.
főszáz vagon fát.
esti magánhivatal-
kolozsvári ügyész-
d ellen, aki szá-
megkárosította.
tleg egy fakeres-
e volt, körülbelül
lőtt tartóztatták le
par feljelentésére,
szereket sikkasztott
az újabb feljelen-
gés, amely azon-
ta ki Rohrlíchoz,
szárban. A be-
ak elmondja, hogy
akor még ő is fa-
vagon fát vásárolt
kileporenkilencszet
be hívtatt szal
let záros határidőn
előt azonban nem
zettségének, hanem
tartotta Tr. bítchoz,
szárban elhagyta.
impédiomvá tás
most állt szél, hogy
megkárosított ily-
sít, a felvett elő-
ása. A feljelentés
en újabb eljárás
kacsgó-estje. Az
nép-z rüségnek
óimú szatirikus
sége szombaton,
rai kezdettel ere-
ai igen mulatsá-
art. Fellépnek:
ssy Margit, P. Ko-
iska, Nagy Gyula,
Béla, Berky Józsa,
ntyus A. Manó,
rmester és Gyl,
Jegyek elővéta-
nn könyvkeres-
vikos” kiadchi-
palota II. em.)

Herzl és báró Hirsch

— Herzl naplójából —

(Utánnomás tilos. Copyright 1922. by Jüdischer Verlag, Berlin.)
1895 május

Egyik napon ötletszerű elhatáro-
zással levelet írtam báró Hirschhez,
aki olyan feltűnő és milliomas mó-
don törődött a zsidókkal. Mikor a
levél már készen volt, elküldetlen
hagytam és aludtam egyet rája, —
tíz óráig aludtam és éjjelt. Mikor a
levelet annyi idő eltelté után sem
találtam értelmellenek, postára ad-
tam. Ez a levél így hangzott:

Igen tisztelt uram!
Mikor lehet szerencsém, hogy önt
meglátogassam? Szeretnék önnel a
zsidó kérdéssről tárgyalni. Nem in-
terjúrol van szó, mégkevésbé va-
lami burkolt vagy nyílt pézskérdés-
ről. Ugy látszik ön annyira igénybe
van véve, hogy sz ember nem véde-
kezhetik elég idején a tisztátlan
gyanufoltavések ellen. En csak egy
zsidó politikai megbeszélést kívánok
önnel, mely talán olyan időkre is ki
fog hatni, amikor már sem ön, sem
én nem leszük. Epen azért szeret-
ném, ha ön találkozásunkra egy na-
pot jelölne meg, amikor is egy, vagy
két órát zavartalanul áldozhat az
ügynek. Rendes foglalkozásom miatt
egy vasárnapi nap volna a legked-
vesebb nekem. Nem szükséges, hogy
a legközelebbi vasárnap legyen. Ami-
kor ön kívánja. Elmondani valóim
érdekelni fogják önt. De bármily
kéveset is áruktam el ezzel önnel,

még sem akarnám, hogy ön ezt a
levelet a környezetének — titkárok
szb. — megmutassa. Sziveskedjék
mint bizalmas iratot kezelni. Neve-
met talán már ismeri. Mindenesetre
ismeri azt az újságot, melyet itten
képviselek.

Teljes tisztelettel, hive
Dr. Herzl,
a „Neue Freie Presse” levelezője.
Igy hangzik a levél, konceptus-
ban, mely még birtokomban van. A
tiszteletben talán egyet-mást meg-
változtattam, mert akkor még nem
gondoltam arra, hogy mindezt meg-
örizzem emlékezésül. Főképen attól
féltem, hogy az a levél meg fog hatni,
mint egy zsurnalista pézspumpolási
művészkedés bevezetése. Hiszen én
nem a pézse miatt akartam ezzel az
emberrel találkozni, hanem csak azért,
mert nagyon használható erő a cél
érdekében. Több nap mulott el.
Végre megkaptam a választ London-
ból: 82 Piccadilly, W.

London, 1895 május 20.
Dr. Herzl Tivadar urnak
Paris

Ma kaptam meg levelét, mert két
hónapig nem voltam itt. Végtelenül
sajnálom, hogy az ön által kértezett
rendezvovusra nem tudok fix időpon-
tot mondani. Kár, hogy személyesen
nem beszélgethetünk és így csak a
tökéletlen levélírással cserélhetjük ki
nézeteinket. Boocsánatot kérek öntől,
hogy titkárom irásával és franciál
válaszok, de egy régi vadászat se-
bének következményei nem engedik

meg, hogy a tollat hosszabb ideig
kézbe tartsam. Fogadja Uram meg-
különböztetett tiszteletem kifejezését.

M. de Hirsch
Erre a levélre én a következőkben
válaszoltam:
37. rue Cambon, 24. V. 1895.
Igen tisztelt Uram!

Végtelenül sajnálom, hogy nem ta-
lálkozhattunk. Megirni mindazt, amit
el akartam Önnel mordan, nem köny-
nyű dolog. Azokra a külső eshetősé-
gekre, melyek egy levelet érthetnek,
nem is gondolok. Elgondolásaimat,
melyek egy nagyjelentőségű cél szolgá-
latában vannak, a renyhe kíváncsiság
deflorálhatná, vagy a dologgal csak
futólag ismerős emberek értelmetlensége
elronthatná. Továbbá levelem esetleg
épen olyan pillanatban kerülhet az Ön
kezébe, amikor más dolgok foglalják le
gondolatait és ennek következtében nem
olvassák el teljesen reá koncentrált figye-
lemmel. Ha axonban Ön, titkára után
a szokásos tiszteletnyilvánítás valamiféle
udvarias formájában válaszolna nekem,
akkor Ön egyszer és mindenkorra el
volna intézve az én számomra. És ez,
az úgy általános érdekekben, talán saj-
nálatos lenne. Mindamellelt irni fogok
Önök. Csak épenhogy a jelen pillanat-
ban tulságosan el vagyok foglalva, sem-
hogy — mint a régi szellemesség
mondja — röviden fejezhetném ki ma-
gam. A valóság az, hogy nem szeret-
ném Önt hatalmas stíliú fejtegetésekkel
tatni. Amint időm engedi, Ön elé
fogom terjeszteni egy új zsidópolitika
alaptérveit. Amit Ön eddig alkotott, az

épen olyan nagylelkű volt, mint ameny-
nyire ehibázott, épen annyira drága,
mint amennyire céltalan. Ön eddig csak
egy filantróp volt, egy Peabody. Meg
akarom Önnel mutatni az utat, hogyan
lehet Ön sokkal többé. De valahogy
ne higgye azt, hogy én valami terv-
kovács, vagy valami új szórakozás hó-
bortosa vagyok, ha mindjárt az a mód,
ahogyan Önnel írok, a megszokott for-
mától kissé el is üt. Eleve is megenge-
dem annak lehetőségét, hogy tévedek
és az ellenvetéseket szivesen meghall-
gatom. Semmiképen sem gondolom azt,
hogy Önt azonnal meggyőzőm, mert
ehhez Önnel az eddig való elgondolá-
sainak egész tömegét újja kell gon-
dolnia. En csak — mindamellelt, hogy
bizonyára ismeretlen ember vagyok Ön
előtt — a teljes figyelmét kívánom.
Személyes beszélgetés során valószínű-
leg kikényszeríttem volna, levélbeli
érintkezésben már ez nehezebb. Írásom
ott fokszik az Ön iróasztalán a többi
iratok között és ugy gondolom, hogy
koldusoktól, fecsegőktől, szimulánsoktól
és a jótékonytárs iparlovagjaitól naponta
éleg levelet kap. Epen azért az én le-
velem dupla borítékban lesz és a má-
sodik borítékon ez a fölírás van: „Dr.
Herzl levele”. Ezt a levelet kérem te-
gye főre és csak akkor bontsa fel, ha
aggyeleje teljesen nyugodt és minden
mástól szabad lesz. Amint azt az el-
maradt megbeszélésünk idejére kíván-
tam.

Teljes tisztelettel hive:
Dr. Herzl
A báró Hirschel való találkozás
részleteit a napló további részében
mondja el Herzl.

azonban a jugoszláviai sportvezetők is csak néhány érzékeny vereség után fogják magukra nézve is elismerni.

Labdarugás

TAC-TMTE 3:2 (1:2). A június 25 én megtartott bajnoki mérkőzésen a tartalékok TAC csak néhány kűdelem után tudta a maga részére megmenteni a két pontot. A TMTE nagy lelkesedéssel játszott. Bíró Szecnicsek (Kinizsi) volt.

Hakoah (Arad)-Kadima (Temesvár) 2:2 (1:2). Temesvárt játszott először a két zsidó csapat, a mérkőzés azonban nem hozott döntést.

AMTE-Törekvés 1:1 (1:0). A Nagyváradon megtartott revánsmérkőzés nem jutatta a Törekvést az óhajtott győzelemhez. Auer beadványából Stoffa szerezte meg a vezetést, a Törekvés csak a második félidő 38 ik percében tudott Grünbaum révén egyenlítani. Kovács László bíró erélytelensége miatt a mérkőzést gyakori durvaság tarkította.

Sámson-Olimpia (Szatmár) 2:1 (2:0). A máramaroszegeti zsidó csapat biztosan győzött szatmári ellenfelén. A mérkőzést Fülöp bíró vezette.

Törekvés (Szatmár)-Egyetértés kombinált (Nagyvárad) 2:2 (2:1). A Szatmáron megtartott barátságos mérkőzésen a Törekvés nagy formát játszott ki a kombinált nagyvárad csapatával szemben. Bíró Vadász volt.

Ivria-CsAK 1:0. A Csikszere-dában megtartott barátságos mérkőzésen a brassói Ivria már az első tíz percében megszerezte a vezetést. Podhorszky (CsAK) gyakorló bíró ekkor - állítólag - jogosulatlan tizenegyest ítélt az Ivria ellen. A brassói csapat protestálás után levonult a pályáról.

Victoria kombinált-HSC 2:1 (1:0). Barátságos mérkőzés Bánffy-hunyadon. A Victoria góljait Istvánffy II. és Szántó rugták, a HSC a Victoria öngóljából jutott az eredményhez. A mérkőzést Petrány Sándor bíró vezette.

ATE-Unirea 4:2 (2:0). Barátságos mérkőzés.

Péter-Pál-napi mérkőzések. Június 29-én, esütőtőlcsön dőlőn a színészek csapata revánsmérkőzést játszik az újságírók együttjével. Az Elit pedig a Victoria kombinált csapatával tart barátságos mérkőzést. Az Elit csapata ezúttal játszik először nyilvánosan Kolozsvárt.

A második triálmérkőzés. A július 2-án Nagyváradon tartandó Kolozsvár-Nagyvárad városközi válogatott mérkőzés második triálmérkőzését ma, szerdán délután hat órákor tartják meg a városi sporttelepen. Dr. Morar Teofil szövetségi kapitány ezúton is felkéri a triálra kijelölt játékosokat, hogy a ma délutáni mérkőzésen - játékjuk fel-függesztésének terhe mellett - pontosan jelenjenek meg.

Atléтика

Az AAC országos versenye. Arad-ról jelenti tudósítónk: Az AAC június 25 iki országos versenyén kitűnő eredmények mellett két új országos rekordot állítottak fel az atléták. Részletes eredmények:

100 m. síkfutás junior: 1. Kozovits (TAC) 11-9 mp. Távolugrás junior: 1. Fischer (TAC) 607 cm. Kitűnő eredmény. 200 m. síkfutás: 1. Steinfeld (Hakoah) 24 mp. 400 m. síkfutás: 1. Steinfeld (Hakoah) 53-4 mp. Országos rekord! Magasugrás: 1. Páll (AAC) 167 cm. Rudugrás: 1. Vajna (KAC) 3 m. Diszkoszvetés: 1. Pop (Universitáta) 40 20 m. Gerelyvetés: 1. Vass (Vulcani SC) 39 m. 49 cm. 800 m. síkfutás: 1. Bukovinszky (TAC) 2 p. 06 mp. Országos rekord! 110 m. gátfutás: 1. Páll (AAC) 20-3 mp. Gyonge idő. Olimpiai staféta: 1. TAC: 3 p. 57-6 mp. 4x200 m. staféta: 1. AAC: 1 p. 39-6 mp.

Románia atlétikai bajnokságai. Románia atlétikai bajnokságai július 16-án kerülnek eldöntésre Temesvárt, a Kinizsi-Unirea sporttelepen. Ver-

sejtszámok: 100, 200, 400, 800, 1500 és 5000 méteres síkfutás, 110 és 400 méteres gátfutás, 4x100 méteres staféta, rudugrás, magas- és távolugrás helyből, hármasugrás, súlydobás, diszkoszvetés, gerelyvetés középfogással és kalapácsvetés. A bajnokságban Kolozsvárról az Universitáta, Haggibbor, KAC és KKASE atlétái vesznek részt.

Tennisz

Nemzetközi tennisverseny Nagyváradon. A Nagyvárad Atlétikai Club által rendezendő nemzetközi tennisverseny augusztus 22-én veszi kezdetét és 28-án nyer befejezést. A versenyszámok a következők:

1. Férfi egyes (nemzetközi). Nagyvárad város bajnoksága. Tiszteletdíj és díszített nagy ezüstérem az elsőnek, tiszteletdíj és kis ezüstérem a másodiknak, tiszteletdíj és bronzérem a harmadiknak. A két harmadiknak tiszteletdíj csak 20 induló esetén adatik ki. Nevezési díj 60 lei ezemenként.

2. Női egyes (nemzetközi). Nagyvárad város bajnoksága. Feltételek, mint az egyes számú versenyben.

3. Férfi páros verseny (nemzetközi). Nagyvárad város bajnoksága. Tisztelet-

díj és díszített nagy ezüstérem az első párnak, tiszteletdíj és ezüstérem a másodiknak, tiszteletdíj és bronzérem a két harmadik párnak, tiszteletdíj a két harmadik párnak csak 20 pár indulása esetén adatik ki. Nevezési díj páronként 100 lei.

4. Vegyes páros (nemzetközi). Nagyvárad város bajnoksága. Feltételek, mint a 3. sz. versenyben.

5. Női páros verseny (nemzetközi). Nagyvárad város bajnoksága. Feltételek, mint a 3. sz. versenyben.

6. II-ik osztályú. Férfi egyes. Tiszteletdíj és nagy ezüstérem az elsőnek, tiszteletdíj és kis ezüstérem a másodiknak, bronzérem a harmadiknak. Nevezési díj 50 lei. Ezen versenyben csak romániai állampolgárok vehetnek részt, akik még nyilvános tennisversenyen első vagy második díjat rem nyertek.

7. II-ik osztályú. Női egyes. Feltételek, mint a 6. számú versenyben.

Nevezési zrlat 1922 augusztus 14., este nyolc óra. A versenyeken részt vehet minden amatőr játékos. Nevezések és téték Németh Pál gyógyszerész címére Oradea-Mare (Nagyvárad) küldendők. Telefon 92.

KÖZGAZDASÁG

A román gabona elvesztette külföldi versenyképességét

Horribilis vámtételek. Nemes valutában kell a vámot fizetni

- Az Uj Kelet tudósítójától -

Az Uj Kelet több ízben foglalkozott már a kormány új természetrendelével, amely az eddigi kontingenciális rendszer helyett bevezette a gabonaneműk szabad belföldi és külföldi forgalmát. A nagyjelentőségű rendelet gazdasági körökben azerzióval fogadták, mert még nem vált ismeretessé a gabonaexporti technikai kivitelének lehetősége. Munkatársunk megszerelte a minisztertanács június 23-iki teljes ülésnek határozatait. Az alábbi határozatokból kitűnik, hogy a szabadforgalom bevezetésének középfelkő eredményeit veszélyezteteli a minisztertanács vámtételekre vonatkozó határozata, amelynyiben illuzóriussá teszi a román gabona külföldi versenyképességét. A minisztertanács határozatai egyébként a következők:

1. A belföldi forgalomban teljesen szabad mindenemű gabona forgalma. Az ezzel ellentétes előbbi határozatok hatálytalanítottak.

2. Megszűnik a belföldi fogyasztás céljait szolgáló ugynevezett kontingenciális rendszer.

3. Teljesen szabad az exportja az árpnak, zabnak, babnak, borsónak és búkkőnynek a megállapított vámdíjtételek mellett.

4. A tengeri kivitelé mindaddig tilos, míg az új természetrendélyt nem becsülik fel.

5. Tilos a kivitele újabb iaték kedétség a búzának, a rozsnek és ezek melléktermékeinek.

6. Kivételi vámdíjtételek:

a) Ellentétben a múltban fennállott rendelkezéssel, a rendelet most mindenemű gabona után egyéges, fix kivételi illetéket állapít meg, amely súly szerint idegen nemes valutában fizetendő.

b) A kivételi illeték a font sterling mindenkori kursusa alapján állapítatik meg hetenként és pedig úgy, hogy a kivételi illeték vagononként bármely kivitelre engedélyezett gabonanemű után körülbelül huszezer leiel legyen egyenértékű.

c) Az exportörnek joga van a kivételi illetéket bármely idegen valutában megfizetni, de csak az állam által megállapított paritás alapján, vagyis mindennemű gabona kivételi váradója, bármely külföldi valutában is fizessék azt az exportörök, huszezer lei vagononként.

7. Belföldi forgalomban a kivitelre szabad gabonaneműek forgalmi árából levonnak huszezer leit kivételi vámmilleték címen és ötezer leit szállítási költség, kezelési díj, kereskedői haszon stb. címen. A megállapított kivételi illetékekől ötezer lei vagononként a búzatermelők támogatására szlgál, akik ez összegben kívül még a következő összegekben részesülnek:

a) Összel minden búzával bevetett hektár föld után hektáronként kétszáz lei prémiumban részesülnek. A minisztertanács ezért tartotta szükségesnek ezt az intézkedést, hogy a búzatermelőket kárpótolja a búzakivételi tilalomért, míg a prémiumrendzere azért vezette be, hogy a termelőknek búzatermelésre ösztönözze.

b) A búzatermelők a vagononkénti ötezer leit akkor kapják meg, amikor búzájukat a belföldi fogyasztás céljaira, malmoknak vagy a katonaságnak átadják.

Végül elhatározta a minisztertanács, hogy jelen rendelet sem egészbe, sem részbe nem változatható meg, nehogy a termelők és kereskedők ezen rendelet alapján eszközölt számításaikban csalódjanak. Változtatás csak úgy eszközölhető, ha a minisztertanács a változásokat legalább egy hónappal a változás életbeléptetése előtt közli az érdekeltekkel.

Belföld

(x) A Banca Agrara elnöke a királynál. Bukarestből táviratozzák: A király botroceni kastélyában ma kihallgatáson fogadta Bontescu Victor, a Banca Agrara elnökigazgatóját. Bontescu részletesen informálta az uralkodót a Banca Agrara koncessziója ügyéről és a kormány elhatározása ellen jogorvoslatást kért.

(x) Az iparadót megyenként fogják kiróni. Ismeretes a kormány rendelkezése, amellyel az iparadó kivételi bizottságokat megszervezte. A kormány e rendelete szerint ezek a bizottságok csak Jasiban, Craiovában és Bukarestben működtek volna. A galaci kereskedelmi és iparkamara vezetősége közbenjárta a kereskedelemügyi és pénzügyi minisztériumnál, hogy az utzási nehézségek miatt Galacban is állítson fel iparadó kivételi bizottságot. A kamara bizáldóttelvel közölte a minisztériumban, hogy minden valószínűség szerint az eddigi rendelkezéseket megváltoztatják és minden megyében, vagy legalább is minden jelentős kereskedelmi és ipari centrumban felállítanak ilyen adó kivételi bizottságokat.

(x) Még mindig csak „tárgyalnak“ a külföldi tartozásokról. Bukarestből írják: Hirt adtuak a bukaresti iparkamara újabb adójárás, amely a romániai kereskedők külföldi tartozásainak rendezését akarja siettetni. A pénzügyminiszter megígérte a kamara küldött-egének, hogy a tartozások kérdését újból napirendre hozza, annál is inkább, mert a nagy kölesői felvétele előtt ezáltal is emelni akarja az ország hitelképességét. Tegnap ezügyben Oromolu, a jegybank kormányzója has zsalan tanácskozott V. Bratianu pénzügyminiszterrel. A tárgyalások során megvitatták a fővárosi kereskedelmi kamara javaslatait, de határozatot még nem hoztak. Megvárják ugyanis Bratianu-nak, a jegybank egyik igazgatójának jelentését, akit a hitelvezérléssel való kollatív megállapodás céljából Olaszországban, Svájcban és Franciaországban folytat megbeszéléseket. A hét végére a tartozások ügyében újabb ankétet hírnak egybe, amelynek előterjesztik Bratianu jelentését is.

Külföld

(x) Osztrák-román teheráruforgalom Magyarországon át. A bécsi vasúti konferencia határozataival kapcsolatban az Ausztria és Románia között Magyarországon át lebonyolítandó teheráruforgalomról még a következőket közli: A teheráruforgalmat zárt vonatokon bonyolítják le. Hetenként három vonat indul a bécsi keleti pályaudvarról a Mtv. vonalain át Lőkkőháza, illetve Biharkeeresztes felé. A szállítás nemzetközi fuvarlevelekkel történik Bécsből közvetlenül a román végállomásig.

(x) Uj kivételi rend Magyarországon. Budapestről írják: A pénzügyminiszter a következő új rendeletet adta ki: 1. Ha árúk több részletben egy és ugyanazon külföldi állam területére küldetnek, egy a kivételi engedély csak elegendes bemutatás után adható ki. 2. Ha a kivételi engedélynél az áru tömegsúlyának megjelölése mint vagonküldemény van feltüntetve, akkor vagononként 10.000 kgr. nyeresúly értendő. 3. Ha a feladóállomáson vámhivatal van, egy az elintézés után az engedély a félnek visszaadandó. Ha ugyanott nincs vámhivatal, egy az engedélyt a fuvarlevélhez kell csatolni. 4. Ha egy kivételi engedély alapján egyszerre több vagonot adnak fel, egy a kivételi engedély az első vagonrakomány fuvarleveléhez csatolandó, a többi fuvarlevélre pedig rávezetendő, hogy mely fuvarlevélhez van csatolva a kivételi engedély. 5. A kivételi illeték az áru kivitelkor fizetendő.

Tavaszi újdonságok!

Női, gyermek harisnya, keztyű és rövidáru nagy választékban érkezett

Fischbein & Spitz

rövid és kötött áru üzletbe CLUJ (Kolozsvár), Piata Unirii (Mátyás király-tér 29. szám. Bánffy-palota. 1832

Zsák, ponyva

minden méretben Boshovits József, Cluj, Str. Regina Maria (Deák F.-u.) 15.

Expozitőrök figgelmébe!

Beaktározásokat legelőnyösebben eszközölnek 494-1

Közraktárnaink

Beregszász, Beregsom és Bályu. Vágánymenti transitó raktárak, reexpeditió

Központi iroda: Közraktár Beregszász (Csehszlovákia).

Szerda: ... Szin: ... Szerda: ... Csütörtök: ... Péntek: ... Vasárnap: ... Szombat: ... Hétfő: ... P. Má: ... Emilia: ... Várt vend: ... Vanná-ba: ... hólgy cím: ... este a Né: ... öffelvonás: ... Negyven: ... Emilia. V: ... már a jeg: ... Osztri: ... egyik leg: ... Mici fog: ... betanulás: ... Poór Lili: ... játszani. ... Hoffm: ... délután r: ... helyárak: ... kerümi I: ... Susnek A: ... Bretánna: ... vel, Virá: ... Hamb: ... szor fog: ... legfényes: ... burgi mer: ... Felelős: ... Kiadó: F: ... Szerk: ... Hi: ... sz: ... Or: ... Saját: ... T: ... lei: ... N: ... fér: ... Cl: ... Bel- és: ... külföldi: ... S: ... C: ...

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Szerda: Hamburgi menyasszony. (Opera-újdonosság 6-odszor. Rendes helyárral.) Csütörtök: Osztrigás Mici. (Francia bohózat reprim. Rendes helyárral.) Péntek: Monna Vanna. (P. Márkus Emilia vendégjátékával. A földszinten emelt helyárral az erkélyen premier-helyárral.) Szombat: Kaméliás hölgy. (P. Márkus Emilia vendégjátékával. A földszinten emelt helyárral. Az erkélyen premier helyárral.) Vasárnap d. u.: Hoffmann meséi. (Népszerű opera-előadás olcsó helyárral.) Vasárnap este: Névtelen asszony. (P. Márkus Emilia vendégjátékával. A földszinten emelt helyárral, az erkélyen premier helyárral.) Hétfő: Negyvenéves asszony. (P. Márkus Emilia vendégjátékával. A földszinten emelt helyárral. Az erkélyen premier helyárral.)

A műsorra tüstént előadások jegyei előre megvásárolhatók a színház pénztáránál.

P. Márkus Emilia vendégjátéka. Csütörtökön este érkezik Kolozsvárra Márkus Emilia s másnap, pénteken este kezd meg néhány estére terjedő lázas érdeklődéssel várt vendégjátékát. Első fellépése a Monna Vanna-ban lesz. Szombaton este a Kaméliás hölgy címszerpét fogja játszani. Vasárnap este a Névtelen asszony-ban, Bissor izgalmas ötfelvonásos drámájában, hétfőn este pedig a Negyvenéves asszony-ban fog fellépni Márkus Emilia. Valamennyi Márkus estére árusítja már a jegyeket a színház pénztára.

Osztrigás Mici. A francia vigjátékírás egyik legkacagatóbb terméke, az Osztrigás Mici fog holnap este hosszas pihentetés után új betanulással s új szereposztással színrekerülni. Poór Lili fogja ezúttal először a címszerpét játszani.

Hoffmann meséi — délután. Vasárnap délután népszerű operaelőadás lesz mérsékelt helyárral. A Hoffmann meséi fog színrekerülni Léva Jónával, Kolbay Ildikóval, Susnek Annával, Rózsa Ilivel, Ruvinszkyvel, Bretánnal, Bálinttal, Kovács Káttal, Réthelyivel, Virággal, Leóvegyvel a főszerepekben.

Hamburgi menyasszony. Ma este hatodszor fog színrekerülni az idei évad egyik legfényesebb sikerű operettújdonossága, a Hamburgi menyasszony.

Felelős szerkesztő DR. MARTON ERNŐ
Kiadó: FRATERNITAS nyomdávával.
Szerkesztőségi telefonszám 977.

Hitter és Breuer

szesz, bor, sör és pálinka
nagykereskedők
Oradea-Mare—Nagyvárad
Gilányi-u. 8. sz.

Saját földünkben termelt gyümölcs-
pálinkák és borpárlat 1351

Tenis nadrág

lei 200, lüster sacco
Neumann M.
férfi-, fiu- és leány-
karuha áruhaza
Cluj, Piata Unirii
Főtér 14.

Valutapiac Junius 27-én

TÖZSDÉK	Lei	osch kor.	márka	fran. frank	svájci frank	lira	oszt. kor.	magy. kor.	font sterl.	dinár	leva	lengy. marka	dollár	holi. forint	török font	eszd kor.
Bukarest valuta deviza		308 315	49 46	1370 1365	2950 30	755 763	107 85	1750 1925	716	103	101	380	164 16250		97	
Bécs valuta deviza																
Prága valuta deviza																
Berlin .. valuta deviza		674		2870	6525	16	195		1540				349	135		
Zürich .. valuta deviza		101250	152			2789		6350				1175	62750			
Paris valuta deviza		740	2330	345		228	5540	106	5286				1206			
Budapest valuta deviza		623	1904 1895	286 288		180 18950	46250 4615	554 545		4490	1278		1750 995			

Kupferstein M. uri szabótermében

elegáns öltönyök és felöltők készülnek jutányos árak mellett.
Francia divatiapok. Finom angol kelmék állandóan raktáron.
Cluj, Unió-utca 18. szám.

PROGRESS

Rövidáru
nagykereskedés

Oradea-Mare
Nagypiac 5.
Telefon 455.

Kereskedők
legolcsóbb
bevásárlási forrása

Engros eladás!

1342

Rövid, norinbergi, galanterie és papíráruk
külföldről raktárra érkeztek

Simplon-áruház

Cluj, Calea Reg. Ferdinand
25. sz. Főpostával szemben.

Engros eladás!

Kereskedők és viszontelárúsítók figyelmébe!

2 vagon olasz cérna érkezett, garantált 400 yardos la. márkák.
Szállítunk legolcsóbb napi árban postai szétküldéssel.

Gutfried és Herskovits

Oradea-Mare, Piata Unirii 12. — Telefon 211.

Temesvári Műmalom Rt.
Moara Mare Timisoreana S. p. A.
Timisoara—Temesvár

Napi
örlőképeség
32 vagon

Nagyrománia
legnagyobb és
legmodernebbül
berendezett
malma!

Bel- és külföldi átutalásokat legelőnyösebb feltételekkel eszhözöl az Ipar és Kereskedelmi Bank Rt. Cluj, Deák Ferenc-u. 29. Telefon 10-55

Szép, izléses nyomtatványt

csak az UJ KELET nyomdája készít

Névjegyeket, eljegyzési, lakodalmi kártyákat, üzleti nyomtatványokat a legrövidebb idő alatt és a legjutányosabban szállítunk.

„Fraternitas“-nyomda Cluj—Kolozsvár Str. Baron L. Pop (Brassai-u.) 10. Telefon 879.

Coron Blue

(Kéítő kocka), kéítő illatos, tinta, párna, festék, káplakk minden színben, légyipapir süveges, szalagos és ives. Padlószárgító, garantált minőség, legolcsóbb ár.

„LUXOR“ vegyipari gyár, Cluj,

Telegram: „Luxor“, Cluj, Telefon 12—97.
Engros engedmény. 1295

GANZ

vilamossági
részvénytársaság
üzemeltetése

Piata M. Vileazul
Szechenyi-tér 41.
sz. (Széki-palota.)

Elvállal elektronos világítási- és erőátvitelt berendezéseket. Izzólámpák, izzólámpa szénpálcák, szerelési anyagok és kisebb motorok állandóan raktáron. — Kötségtetések és felvilágosításokat díjtalanul nyújt. Telefon 403. 1280

Budapesti

VII., Rákóczy-ut 6. és 1276

Wieni

I., Rotenturmstrasse 27. számú házaink utján úgy a darabáru, mint vagonrakomány forgalmat Románia, Magyarország és Austria között

5—10—15 napi

határidőn belül — kötbér kikötése mellett — sikerül lebonyolítanunk. Ugyiszintén határidő mellett vállaljuk a német cseh és olasz szállítmányokat.

Deutsch Testvérek

nemzetközi szállítási vállalat,
Cluj, Piata Unirii 26.
Fiókok: Oradea-Mare Rimanóczy-u. 12
Orsova, Dunapart,
Saját expozitúrák: Bruck, Hegyeshalom, Moson, Szolnok, Biharkeresztes, Békéscsaba, Kötégyán, Biharpuspöki.

Utlevéleket 48 óra alatt láttamoz. — Felvezetési díjmentesen és fényreklámhirdetéseket. Fodtásokat elvégez „RECLAMA“, Piata Unirii 4. I. emelet. 2917-1

Spitz

letébe CLUJ
nirii (Mátyás
ánffy-palota.
1382

nyva

4100-1
efben
sef, Cluj,
ák F.-u.) 15.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavonként 1 lej. Vastagabb betűvel szedett szavak 2 lej. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 10 lej. Jellegű hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbítanak. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 lej 60 bani bérlegköltség fizetendő.

Hirdetési és nyomdászakmában jártas akvizítorok felvételnek. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Három gyermekem mellé (4, 6, 8 évesek) intelligens nevelőnőt keresek azonnali belépésre. Strohl Mór, Kőmálja-utca 15. 4046-1

Butorozott szoba kiadó, Kálvin-utca 7, ajtó 3. Ugyanott paplant varok. 4097-1

Jó karban levő üzletberendezés olcsón eladó. Feiner Testvérek, Unió-u. 11. 4098-1

Jól jövedelmező iparvállalathoz 6-700.000 lejel társ keresetlik. Megkereséseket 650 sz. jelleg alatt a kiadóba kérek. 4081-1

Fűszer szakmában jártas 15 évi gyakorlattal rendelkező üzletvezető, utazói vagy helyi ügynöki állást elfoglalna. Övédekkel rendelkezik. Ajánlatokat Fűszer 15. jellegre a kiadóba kérek. 4067-1

Bocskor, mosótalp, felsőbőr és szőgyártóüzem állandóan nagy készlet kicsinyben és nagyban. Legolcsóbb árak mellett. Vidéki megrendeléseket kis postacsomagokban és eszközök. Jelenlegi talp és bocskor ára 65-70 lej. Vagontélelnél 5 százalék kedvezmény.

SÁMSON-BÓRGYÁR
Gyufagyár-utca 1. Gyorsáru raktárral szemben. Telefon: Gyár — 86. lakás 8-87. szám.

Engros. Olcsó bevásárlási forrásrövid, bazár, galanterie cikkekben
Feiner Testvérek, Cluj, Unió-u. 11.
Bent az udvarban. 1303

Nagy tétel valódi „Kutya” jegyű cerna érkezett
„Orient”
kendő- és rövidáru nagykereskedéshez
Cluj, Szép-utca

KÖZPONTI HÖLGYFORRÁSZ ÉS MANIKÜRSZALON Cal. Reg. Ferd. 13. (udvarban)
Hajfestés, hajmunka, fejmosás, ondulás, fésülés legmodernebb, legjobb kivitelben. Haját veszek!
PÉTERFI JULISKA

Szarut, szaruhegyet, aggancsot, husolást és csontot, valamint mindennemű timárhulladékot legmagasabb napi áron vásárol
Szaru- és csontáruházy Rt. Cluj 1310

1325 **Utazó bőrönd és táska** legjobb minőségben kapható
Farmati bőröndösnél
Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 16.

Kiválóan ízletes, orvosilag is ajánlott duplamalátás

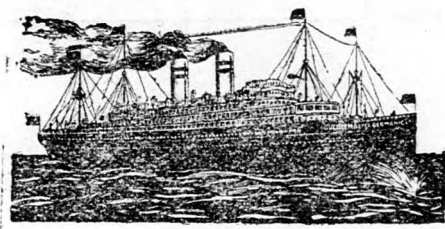
Glória-tápsör
„Mendel” tordai sörgyár különlegessége, a közönség legkedveltebb itala, ugyisintén a közkedvelt tordai 4088-1

Korona-sör is minpenütt kapható!
Mendel-sörgyár, Turda—Cluj,
Calea Dorobantilor (Honvéd-u.) 11. szám.

Ottoman America Linie

B-dul Elisabeta No. 4. Bucuresti

Constanca direct
Newyork

Hamburg direct
Newyork

Fontos értesítés!

Mindazoknak, akik Amerikába szándékoznak utazni, nem kell Bukarestbe menniök s hiábavaló költségeket csinálniok, mert az amerikai konzulátus csakis az utazási irodáktól fogad el utleveleket. A illetők küldjék be tehát hozzánk következő okmányait: Utlevél, születési bizonyítvány, erkölcsi bizonyítvány, amelyben az is be foglaltassék, mióta lakik a községben, amelyből kívándorol, házassági tanúsítvány, az amerikai rokonoktól küldött bevándorlási engedély és 4 fénykép (4 cm. széles és 5 cm. hosszú). — Mindezen okmányokat átadjuk az amerikai konzulátusnak és 10 napon belül értesítjük a felet, mikor jöjjön Bukarestbe utlevele láttamoztatására. — Senki se kérjen amerikai rokonaitól hajójegyet, mert 5000 — leivel drágább, mintha itthon vásárolja. Ilyen amerikai rokonainak, deponálja az a szükséges pénzt a Banque Belge pour l'Etranger Newyork, 67, Wall Street, amely átutalja azt bukaresti testvérintézetéhez (Banque Belge pour l'Etranger Bucuresti, Cal. Victoriei) s ez azonnal értesíti a címzettet a pénz megérkezetről. — Bármiféle információval szívesen szolgálunk és kívánatra megküldjük prospektusunkat, amely a lehető legreálisabb felvilágosításokat nyújtja.

Jegyezze meg jól a címünket: 4045-1

Ottoman America Linie romániai képviselője
Ferd. Hédont mérnök Bucuresti,
Bvd. Elisabeta No. 4.

„Kálnai” Malomkőgyár

Targu-Mures—Marosvásárhely

Gyárt legnagyobb teljesítményű, ugy buza, mint tengeri örlésre alkalmas, francia rendszerű, rakott malomkővet. Minőségért garátiálok! 1367

„BIKA-SÖR”

kartelen kívüli sör 4099-1

Mit jelent ez? Azt, hogy a Bika-sör ára száz palackonként 150 lejel és 100 literenként 120 lejel olcsóbb, mint a kartell söré.

Mert a Bika-sör ára a régi maradt
Ezért iszik mindenki Bika-sört.

Ende Juni erscheint von

THEODOR HERZLS TAGEBÜCHERN

der

I. Band

„Ein geschichtliches und menschliches Dokument ohne gleichen”. (Martin Buber.)

Der Verlag veranstaltet, um trotz der heute außerordentlich gesteigerten Herstellungskosten den Bezug zu einem noch verhältnismäßig niedrigen Preis zu ermöglichen, eine

SUBSKRIPTION

Der Preis des ersten Bandes beträgt (freibleibend) für das brosch. Expl. M. 280. — für das in Ganzleinen gebundene Expl. M. 350. —. Nach Ablauf der Subskriptionsfrist wird der Preis um 25% erhöht.

Die Subskriptionsfrist endet am 16. Juni 1922

BERLIN NW 7

„EWER” GESELLSCHAFT FÜR BUCH- UND KUNSTHANDEL

Dorotheenstraße 35

Die „Ewer“-Gesellschaft für Buch- und Kunsthandel m. b. H. in Berlin NW. 7, Dorotheenstraße 35, nimmt Bestellungen auf die Tagebücher Theodor Herzls zum Subskriptionspreis entgegen. Insbesondere die zionistischen Vereine seien darauf aufmerksam gemacht.

Man bediene sich untenstehender Anmeldung.

Hier abtrennen!

An die „EWER“-Gesellschaft für Buch- und Kunsthandel m. b. H. BERLIN NW. 7, Dorotheenstraße 35. Der Unterzeichnete bestellt:

Expl. der broschierten — gebundenen — Luxusausgabe des I. Bandes der **Tagebücher Theodor Herzls**

zum Subskriptionspreise von Mk. 280.—, bzw. Mk. 350.— zuzüglich Porto-, Verpackungs-, ev. Ausfuhrsteuer.

Den Betrag von Mk. überweise (zahle) ich gleichzeitig auf Ihr Konto bei

Falls Überweisung nicht gleichzeitig erfolgt, geschieht die Zusendung unter Nachn.

Deutliche Unterschrift

Ort und Datum

Genauere Adresse

Nichtgewünschtes bitte durchstreichen!

FAVORIT csokoládégyár gyártmányai a legjobb és legolcsóbbak

Cluj, C. Victoriei 99. Telefon 2-71. 1371

„Fraternitas” nyomda kiadása, Cluj—Kolozsvár.